

OPENBARE VERSIE

Novum Bank Limited
Het bestuur
Level 4, Global Capital Building, Testaferrata Street
TA'XBIEX XBX 1403
MALTA

Datum	18 oktober 2018
Ons kenmerk	[...]
Pagina	1 van 37
Kopie aan	mr. S.M.C. Nuyten (saskia.nuyten@nautadutilh.com)
Telefoon	020 - 797 2457
E-mail	boetefunctionaris@afm.nl
Betreft	Besluit opleggen bestuurlijke boete

Geacht bestuur,

De Autoriteit Financiële Markten (**AFM**) heeft besloten aan Novum Bank Limited (**Novum Bank**) een bestuurlijke boete van € 1.750.000 op te leggen omdat Novum Bank in de periode van 3 september 2013 tot 13 juni 2016 in Nederland krediet heeft aangeboden zonder een daartoe door de AFM verleende vergunning. Dit is een overtreding van artikel 2:60, eerste lid, van de Wet op het financieel toezicht (**Wft**).

Hieronder wordt het besluit verder toegelicht. In hoofdstuk 1 vindt u de weergave van de bedrijfsgegevens, het procesverloop en het wettelijk kader. Hoofdstuk 2 geeft de feiten weer die ten grondslag liggen aan het besluit. In hoofdstuk 3 vindt u de weergave van de door Novum Bank gegeven zienswijze. Hoofdstuk 4 geeft een beoordeling van de feiten, waarbij ook de zienswijze van Novum Bank aan bod komt. Hoofdstuk 5 bevat het besluit en in hoofdstuk 6 staat hoe u bezwaar kunt maken.

De openbaar te maken versie van het besluit treft u aan in de bijlage.

1. Bedrijfsgegevens, procesverloop en wettelijk kader

1.1 Bedrijfsgegevens Novum Bank

Novum Bank is een vennootschap ('*limited*') naar het recht van Malta en is daar statutair gevestigd. Over de vennootschap zijn in het Maltese handelsregister de volgende gegevens opgenomen:

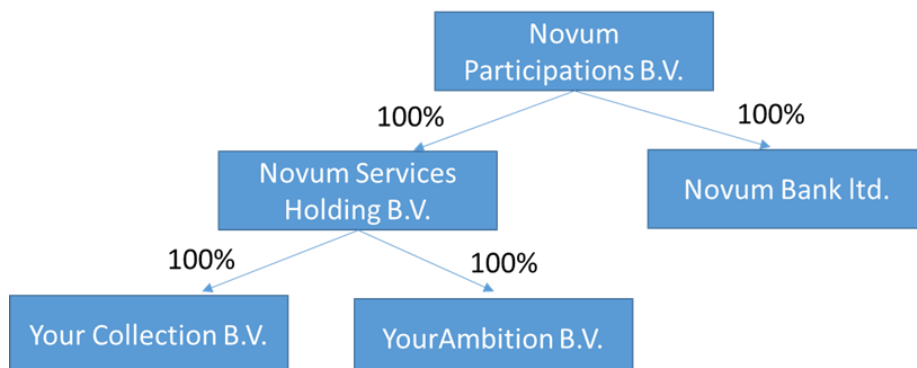
Naam: Novum Bank Limited
Company ID: C 46997
Bezoekadres: Level 4, Global Capital Building, Testaferrata Street, Ta'Xbiex XBX 1403, Malta

Datum 18 oktober 2018
Ons kenmerk [...]
Pagina 2 van 37

Novum Bank heeft van de Malta Financial Services Authority (MFSA)¹ op basis van de Maltese Banking Act 1994 een vergunning ('*licence*') ontvangen voor onder meer het verstrekken van consumentenkrediet.² Novum Bank heeft in Nederland gehandeld onder de handelsnaam Cashper³ en heeft daartoe een kantoor geopend op het adres Spoorhaven 96, 2651 AV Berkel en Rodenrijs. Sinds 15 juni 2010 is Novum Bank opgenomen in het register van De Nederlandsche Bank (DNB) als Europees paspoorthouder voor onder meer het grensoverschrijdend verstrekken van leningen. In het register van DNB staat vermeld dat Novum Bank een Europees paspoort heeft voor het in Nederland verrichten van diensten als bank, waaronder het verstrekken van leningen, en dat zij niet onder toezicht staat van DNB. In het register is geen vermelding opgenomen van een vestiging van het kantoor in Berkel en Rodenrijs als bijkantoor van Novum Bank. Novum Bank heeft geen vergunning van de AFM voor het aanbieden van krediet in Nederland.

De MFSA heeft bij brief van 4 april 2014 aangegeven dat [A], [B], [C] en [D] door haar waren goedgekeurd als bestuurders van Novum Bank. Uit het jaarverslag van Novum Bank over het jaar 2016 blijkt dat het bestuur van Novum Bank op 13 juni 2016 bestond uit [E] (CEO), [D], [A], [C] en [F].⁴

Novum Bank maakt deel uit van een groep die schematisch globaal als volgt kan worden weergegeven⁵:

¹ De MFSA is de bevoegde toezichthouder die in Malta toezicht houdt op de financiële dienstverlening. Omdat de MFSA aan Novum Bank een vergunning heeft verstrekt, kwalificeert zij als 'bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst' als bedoeld in de relevante Europese regelgeving (zie voor het wettelijk kader paragraaf 1.3).

² Brief van de MFSA van 4 april 2014.

³ Deze informatie blijkt onder meer uit de Algemene Voorwaarden van Novum Bank, genaamd 'Kredietvoorwaarden 20140321'.

⁴ Annual Report and Financial Statements for the year ended 31 December 2016.

⁵ Dit schema is een versimpelde weergave. Uit de door Novum Bank tijdens de zienswijze verstrekte informatie blijkt dat zich tussen Novum Participations B.V. en Novum Bank Ltd. nog een limited bevindt: Novum Holdings Ltd.

Datum	18 oktober 2018
Ons kenmerk	[...]
Pagina	3 van 37

YourAmbition B.V. werd bestuurd door [A], tevens Chief Credit Risk Officer van Novum Bank.⁶ Your Collection B.V. (**Your Collection**) werd bestuurd door [G], tevens adviseur van Novum Bank.⁷

1.2 Verloop van het proces

Op 20 maart 2014 stuurt de AFM een informatieverzoek naar de MFSA en Novum Bank. Deze verzoeken maken deel uit van een onderzoek dat is bedoeld om een beeld te krijgen van de activiteiten van Novum Bank en YourAmbition B.V. in Nederland. De AFM ontvangt reacties op deze informatieverzoeken op 4 april 2014 (MFSA) en 10 april 2014 (Novum Bank).

Op 23 februari 2016 ontvangt de AFM een afschrift van de reactie van Novum Bank op een door DNB aan Novum Bank gericht informatieverzoek. Ook dit informatieverzoek heeft betrekking op de activiteiten van Novum Bank in Nederland.

Op 15 en 16 maart 2016 voert de AFM een onaangekondigd onderzoek uit ten kantore van Novum Bank aan de Spoorhaven 96 te Berkel en Rodenrijs, en licht dit onderzoek in een ter hand gestelde aankondigingsbrief toe. In de bijlage bij deze aankondigingsbrief heeft de AFM een niet-limitatieve lijst opgenomen van door haar op te vragen documenten. Op dit verzoek reageert Novum Bank bij e-mail van 16 maart 2016. De AFM voert tevens drie gesprekken met medewerkers van Novum Bank in aanwezigheid van de gemachtigde van Novum Bank.

Op 16 maart 2016 vindt een telefoongesprek plaats tussen de AFM, de country manager van Novum Bank en de gemachtigde van Novum Bank over het verstrekken van de door de AFM verzochte informatie. Bij e-mail van 17 maart 2016 bevestigt de AFM de tijdens dit gesprek gemaakte afspraken.

Bij e-mail van 22 maart 2016 stuurt de AFM aan de drie medewerkers van Novum Bank het verslag van de gesprekken met hen die op 15 en 16 maart 2016 plaatsvonden, waarbij de gemachtigde van Novum Bank een afschrift ontvangt.

Op 25 maart 2016 verstrekt Novum Bank digitaal vier Excel-bestanden met daarin opgenomen de financiële gegevens van de kredietovereenkomsten die zij met Nederlandse consumenten heeft gesloten gedurende de jaren 2013, 2014, 2015 en 2016.

Bij e-mail van 25 maart 2016 geeft Novum Bank te kennen dat een deel van de door de AFM op 15 maart 2016 verzochte informatie bij derde partijen berust en dat zij bepaalde gegevens uit de door de AFM verzochte e-mailwisseling heeft weggelakt.

Bij e-mail van 3 april 2016 informeert Novum Bank de AFM onder meer dat zij naar aanleiding van het onderzoek van de AFM externe juridische bijstand heeft gevraagd om de activiteiten van Novum Bank in Nederland te onderzoeken. Naar aanleiding van de voorlopige bevindingen van deze juristen heeft Novum Bank enkele kenmerken van het product aangepast.

---

⁶ Deze informatie blijkt onder meer uit de brief van Novum Bank van 30 december 2016, de bijlage 'Novum Group Structure 31.08.13' bij deze brief en de notulen van 16 december 2015 van de 28th Board of Directors Meeting van Novum Bank.

⁷ Deze informatie blijkt onder meer uit de brief van Novum Bank van 30 december 2016, de beëindiging van de overeenkomst tussen Novum Bank en Your Collection van 6 april 2016 en de notulen van 16 december 2015 van de 28th Board of Directors Meeting van Novum Bank.

Datum	18 oktober 2018
Ons kenmerk	[...]
Pagina	4 van 37

Bij e-mail van 5 april 2016 stuurt de gemachtigde van Novum Bank de verslagen van de AFM van de drie op 15 en 16 maart 2016 gevoerde gesprekken met medewerkers van Novum Bank retour met opmerkingen.

Op 6 april 2016 vindt op verzoek van Novum Bank een gesprek plaats tussen de AFM en Novum Bank. Tijdens dit gesprek geeft Novum Bank onder meer te kennen dat zij sinds 3 april 2016 geen nieuwe kredietaanvragen meer in behandeling heeft genomen via de website www.cashper.nl. Aanvragen die zijn ontvangen voor 3 april 2016 worden door Novum Bank nog verwerkt. Ook geeft Novum Bank aan dat zij de samenwerking met incassobureau en zusteronderneming Your Collection heeft opgezegd en alle aan Your Collection ter incasso overgedragen dossiers heeft teruggenomen. Ter bevestiging hiervan overhandigt Novum Bank aan de AFM een afschrift van een opzeggbrief van 6 april 2016, getekend door zowel Novum Bank als Your Collection.

Tijdens het gesprek op 6 april 2016 geeft de AFM eveneens aan dat Novum Bank naar haar oordeel nog niet volledig heeft voldaan aan haar informatieverzoek van 15 maart 2016 omdat bepaalde informatie is weggelakt of in het geheel niet is verstrekt. Op 13 april 2016 stuurt de AFM terzake een rappel informatieverzoek aan Novum Bank. Bij e-mail van 14 april 2016 verstrekt Novum Bank de ontbrekende informatie alsnog aan de AFM.

Bij brief van 28 april 2016 stuurt de AFM een aanvullend informatieverzoek aan Novum Bank. Bij e-mail van 17 mei 2016 reageert Novum Bank hierop en verzoekt om een gesprek met de AFM.

Op 13 juni 2016 constateert de AFM dat op de website www.cashper.nl staat vermeld dat Novum Bank per 13 juni 2016 niet langer krediet aanbiedt.

Op 14 juni 2016 vindt op verzoek van Novum Bank opnieuw een gesprek plaats tussen de AFM en Novum Bank. Novum Bank geeft hierbij te kennen dat zij op 13 juni 2016 een banner op de website www.cashper.nl heeft geplaatst, waarop staat vermeld: “*Let op: per 13 juni 2016 kunt u geen lening meer aanvragen bij Cashper.nl. Wij excuseren ons voor het ongemak.*” Daarnaast geeft Novum Bank te kennen dat er 14 personeelsleden van het kantoor in Berkel en Rodenrijs zijn ontslagen. Het overige personeel richt zich hoofdzakelijk op de dienstverlening met betrekking tot Duitsland, Polen en Oostenrijk. Novum Bank geeft verder aan dat de huidige kredietportefeuille, waaronder de dossiers die waren overgedragen aan het incassobureau Your Collection, nog wordt afgewikkeld door Novum Bank. De aan het incassobureau overgedragen dossiers zijn door Novum Bank teruggenomen en de oorspronkelijk door Your Collection in rekening gebrachte incassokosten worden niet geïnd. Het afwikkelen van de portefeuille zal duren tot 1 januari 2017.

Bij e-mail van 28 juni 2016 verstrekt Novum Bank, zoals verzocht tijdens het gesprek van 14 juni 2016, een overzicht aan de AFM met de op dat moment uitstaande kredieten.

Bij e-mail van 4 juli 2016 bevestigt de AFM de inhoud van het gesprek van 14 juni 2016 met Novum Bank.

Bij e-mail van 5 juli 2016 geeft Novum Bank aan dat zij nog wel het kantoor in Berkel en Rodenrijs aanhoudt ten behoeve van haar activiteiten in andere lidstaten, zoals Polen, Duitsland en Oostenrijk.

Bij e-mail van 25 augustus 2016 stuurt de AFM een aanvullend informatieverzoek aan Novum Bank. Dit informatieverzoek heeft betrekking op vergaderingen van “EXCO” en “MT” en de samenwerking van Novum Bank met de eigenaren van de (voormalige) websites [...] en [...]. Hierop reageert Novum Bank bij e-mail en brief van 7 september 2016.

Datum	18 oktober 2018
Ons kenmerk	[...]
Pagina	5 van 37

Op 5 oktober 2016 stuurt de AFM de MFSA een brief met daarbij een rapportage waarin de activiteiten van Novum Bank in Nederland worden beschreven. Doel van het rapport is om de MFSA in staat te stellen te beoordelen of – zoals de AFM vermoedt – het kantoor in Berkel en Rodenrijs kwalificeert als een niet-geregistreerd bijkantoor. Bij brief van 26 oktober 2016 geeft de AFM desgevraagd aan dat zij er geen bezwaar tegen heeft dat de MFSA deze rapportage aan Novum Bank verstrekt.

Op 30 november 2016 heeft de AFM op haar verzoek een conference call met Novum Bank en haar gemachtigde, waarin door Novum Bank een toelichting wordt gegeven over het afwikkelen van de Nederlandse kredietportefeuille.

Op 2 december 2016 ontvangt de AFM van Novum Bank per e-mail een overzicht van de Nederlandse kredietportefeuille.

Op 11 januari 2017 ontvangt de AFM via de MFSA de reactie van Novum Bank op de rapportage van de AFM over de activiteiten van Novum Bank in Nederland, waarin Novum Bank uitgebreid motiveert waarom het rapport van de AFM volgens haar op onjuiste aannames berust. Hierop reageert de AFM bij brief van 23 mei 2017 aan de MFSA.

Op 7 november 2017 ontvangt de AFM van de MFSA een kopie van een op dezelfde datum door de MFSA aan Novum Bank verzonden brief. In deze brief geeft de MFSA aan dat zij van oordeel is dat Novum Bank in Nederland activiteiten heeft uitgevoerd die verder gaan dan de diensten die Novum Bank zou mogen uitoefenen op basis van haar Europese paspoort, en dat het kantoor van Novum Bank in Berkel en Rodenrijs kwalificeert als een bijkantoor. Een afschrift van de reactie van Novum Bank op deze brief wordt op 29 november 2017 door de MFSA aan DNB en de AFM verstrekt. In haar reactie geeft Novum Bank aan dat zij het oneens is met de kwalificatie door de MFSA van het kantoor als bijkantoor maar dat zij haar activiteiten in Nederland zal wijzigen.

Op 14 mei 2018 bericht de AFM Novum Bank per brief dat zij voornemens is aan haar een bestuurlijke boete op te leggen.

Bij e-mail van 18 mei 2018 verzoekt Novum Bank de AFM om een Engelse vertaling van het boetevoornemen en het bijgevoegde onderzoeksrapport. Tevens verzoekt Novum Bank om een digitale kopie van het onderzoeksdossier.

Bij e-mail van 23 mei 2018 geeft de AFM aan, de gevraagde digitale kopie van het onderzoeksdossier te zullen verstrekken. De AFM wijst het verzoek om vertaling van het boetevoornemen en onderzoeksrapport af. Ter onderbouwing hiervan wijst de AFM erop dat Novum Bank op de Nederlandse markt leningen heeft aangeboden en daarbij de Nederlandse taal heeft gebruikt, dat twee van de zeven leden van het bestuur van Novum Bank de Nederlandse nationaliteit bezitten en dat de enige aandeelhouder van Novum Bank (Novum Participations B.V.) een Nederlandse onderneming is.

Bij e-mail van 23 mei 2018 geeft Novum Bank aan dat een deel van haar bestuur inderdaad de Nederlandse taal machtig is, maar dat Novum Bank gezien het belang van de zaak voor al haar bestuursleden zelf voor vertaling van de stukken zal zorgdragen.

Op 22 juni 2018 geeft Novum Bank haar schriftelijke en mondelinge zienswijze op het boetevoornemen.

Datum	18 oktober 2018
Ons kenmerk	[...]
Pagina	6 van 37

Bij e-mail van 24 september 2018 vraagt de AFM de MFSA of de hoogte van de voorgenomen boete op prudentiële bezwaren stuit.

Bij brief van 11 oktober 2018 informeert Novum Bank de AFM dat zij van de MFSA een op 5 oktober 2018 gedateerde brief heeft ontvangen waarin de MFSA het voornemen kenbaar maakt om aan Novum Bank een bestuurlijke boete op te leggen wegens schending van de Maltese Banking Act (verzuim om melding te maken van de vestiging van een bijkantoor in Nederland). Novum Bank stelt zich op het standpunt dat, indien zowel de AFM als de MFSA beslissen om een boete op te leggen, Novum Bank in strijd met het *ne bis in idem*-beginsel twee keer beboet zal worden voor dezelfde overtreding. Novum Bank verzoekt de AFM om het boetevoornemen in te trekken, dan wel de brief van de MFSA en haar toelichting in de besluitvorming te betrekken en te besluiten om Novum Bank geen boete op te leggen.

Op 12 oktober 2018 informeert de MFSA de AFM telefonisch dat geen prudentiële bezwaren bestaan tegen de door de AFM voorgenomen boeteoplegging.

Op 16 oktober 2018 laat de AFM aan Novum Bank weten dat de in haar brief van 11 oktober 2018 geschetste ontwikkelingen zullen worden meegenomen in het besluitvormingsproces binnen de AFM.

1.3 Wettelijk kader

Wet op het financieel toezicht

Op grond van artikel 2:60, eerste lid, Wft is het verboden in Nederland krediet aan te bieden zonder een daartoe door de AFM verleende vergunning.

Op grond van artikel 2:62 Wft is dit verbod niet van toepassing op financiële ondernemingen met zetel in een andere lidstaat die als bank hun bedrijf uitoefenen vanuit een in Nederland gelegen bijkantoor of door middel van het verrichten van diensten naar Nederland, voor zover het aan hen ingevolge afdeling 2.2.2 is toegestaan krediet aan te bieden.

Richtlijn Kapitaalvereisten

Op grond van artikel 35 van Richtlijn 2013/36/EU (**Richtlijn Kapitaalvereisten**)⁸ stelt een kredietinstelling die op het grondgebied van een andere lidstaat een bijkantoor wenst te vestigen, haar nationale bevoegde autoriteit (**NBA**) hiervan in kennis. De Richtlijn Kapitaalvereisten is per 1 januari 2014 in de plaats gekomen van Richtlijn 2006/48/EG.⁹ Artikel 25 van deze richtlijn bepaalde dat iedere kredietinstelling die op het grondgebied van een andere lidstaat een bijkantoor wenst te vestigen, de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst daarvan in kennis stelt.

---

⁸ Richtlijn 2013/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende toegang tot het bedrijf van kredietinstellingen en het prudentieel toezicht op kredietinstellingen en beleggingsondernemingen, tot wijziging van Richtlijn 2002/87/EG en tot intrekking van de Richtlijnen 2006/48/EG en 2006/49/EG, artikel 163.

⁹ Richtlijn 2006/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2006 betreffende de toegang tot en de uitoefening van de werkzaamheden van kredietinstellingen.

Datum 18 oktober 2018
Ons kenmerk [...]
Pagina 7 van 37

SSM-kaderverordening

Op grond van artikel 11, tweede lid, van Verordening (EU) Nr. 468/2014 (**SSM-kaderverordening**)¹⁰ geeft een minder belangrijke onder toezicht staande entiteit die een bijkantoor op het grondgebied van een andere deelnemende lidstaat wil vestigen, kennis van haar intentie aan haar NBA. Artikel 11, vierde lid, van de SSM-kaderverordening bepaalt dat het in het tweede lid bedoelde bijkantoor mag worden gevestigd en aanvangen met haar activiteiten indien binnen twee maanden na ontvangst van de kennisgeving geen andersluidend besluit is genomen door de NBA van de lidstaat van herkomst.

Verordening Kapitaalvereisten

Een bijkantoor is in artikel 4, eerste lid, punt 17 van Verordening (EU) Nr. 575/2013 (**Verordening Kapitaalvereisten**)¹¹ gedefinieerd als “een bedrijfszetel welke een deel zonder juridische zelfstandigheid vormt van een instelling en welke rechtstreeks, geheel of gedeeltelijk de handelingen verricht die eigen zijn aan de werkzaamheden van een instelling”.

2 Feiten die aanleiding vormen voor het besluit

In 2012 heeft de moedermaatschappij van Novum Bank een aantal ondernemingen overgenomen, die flitskredieten aanboden in Nederland, Spanje, België en Polen. Deze ondernemingen waren dochtermaatschappijen van de Nederlandse groep Your Group Holding B.V.¹² Your Group Holding B.V. was onder meer de moedermaatschappij van de Nederlandse flitskredietaanbieder Your Finance B.V. (**Your Finance**), waaraan de AFM bij besluit van 31 december 2013 een bestuurlijke boete heeft opgelegd wegens het zonder vergunning aanbieden van krediet.¹³

In het business plan 2013-2015 van Novum Bank, destijds handelend onder de naam VoiceCash Bank Limited, staat onder meer:

“The activities of the microfinance companies being acquired shall be transferred to the Bank and all micro-loans will be granted by the Bank in Malta in accordance with EU cross-border passporting rules. The original domain names will be changed to ‘cashper’ and the existing customer database will be seamlessly transferred to the Bank. Furthermore, the loan management software will be integrated with the Bank’s software. [A], a founding member, will be joining the Bank as Chief Credit Officer and Executive Director. Employees in overseas offices will be transferred to the payroll of the Bank; these will carry out support and administrative activities. The microfinance

---

¹⁰ Verordening (EU) nr. 468/2014 van de Europese Centrale Bank van 16 april 2014 tot vaststelling van een kader voor samenwerking binnen het Gemeenschappelijk Toezichtsmechanisme tussen de Europese Centrale Bank en nationale bevoegde autoriteiten en met nationale aangewezen autoriteiten.

¹¹ Verordening (EU) Nr. 575/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende prudentiële vereisten voor kredietinstellingen en beleggingsondernemingen en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012.

¹² Brief van de MFSA van 10 april 2014; VoiceCash Bank Limited, Business Plan 2013-2015, 7 mei 2013, p. 3.

¹³ Dit betreft een boete van uiteindelijk € 397.500, die met de uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven van 17 juli 2018 onherroepelijk is geworden (ECLI:NL:CBB:2018:354).

Datum 18 oktober 2018
Ons kenmerk [...]
Pagina 8 van 37

businesses will provide the Bank with the opportunity to develop a profitable lending activity, without the necessary investment in developing a brand and the related infrastructure.”

Op de landingspagina van de website van Novum Bank heeft de AFM de volgende tekst aangetroffen:

“Novum Bank lending is all about saying YES to consumers across Europe. We are in the short-term micro-loans space offering fast, reliable and responsible finance products. Whether you are a consumer or online merchant, we have the right tailor made solution for you. Our operational systems offer best in class risk management, fast decision engines, and almost real time pay-out capabilities across Europe.”

en

“Please click here to see our consumer label Cashper in

- The Netherlands*
- Poland*
- Austria*
- Spain*
- Germany*
- France”*

Website: www.cashper.nl

Novum Bank is op 3 september 2013 gestart met het in Nederland aanbieden van krediet via de website www.cashper.nl.¹⁴ Deze website is geheel in de Nederlandse taal opgesteld. Op deze website zagen consumenten bovenaan de landingspagina onder meer het volgende:¹⁵

---

¹⁴ ICAAP Report 2014 van Novum Bank, p. 36.

¹⁵ Deze screenshot is gemaakt op 30 november 2015.

Datum 18 oktober 2018
Ons kenmerk [...]
Pagina 9 van 37

**Klein bedrag lenen?
Vandaag geld gestort!**

Gekozen bedrag € 300

Looptijd
30 dagen

Kies minilening

Terugbetaaldatum: 30-12-2015   Rentevergoeding: € 3,23 JKP: 13,9%   U betaalt terug: 303,23

Aanvragen = snel, simpel en makkelijk | Cashper kan zònder poespas geld voorschieten

Ook stond op deze website onder andere de volgende tekst:

“Een kortlopend krediet, ook wel minilening of flitslening genoemd, is een lening waarbij u een klein bedrag kunt lenen voor een korte periode. In Nederland zijn er verschillende geldverstrekkers waar u een kortlopend krediet kunt aanvragen. Cashper biedt minileningen van €50 tot € 1000 voor een periode van 15 of 30 dagen. Onze klanten vinden, dat een minilening bij Cashper snel en makkelijk is aan te vragen is en snel wordt afgehandeld. Op Ekomi worden we dan ook met een 9 beoordeeld!”

en

“Cashper "Dé specialist in leningen tot 1000 euro!" Aanvragen = snel, simpel en makkelijk”

en

“Wij begrijpen als geen ander, dat extra financiële bestedingsruimte voor een korte periode handig kan zijn. Cashper is er voor iedereen. Wij bieden kleine leningen van € 50 tot maximaal € 1000, die passen binnen elk budget.

U wilt snel en zonder gedoe worden geholpen, daarom is onze service glashelder, gebruiksvriendelijk en persoonlijk. Dit maakt ons tot wie wij zijn:

Cashper, the friendly financier.

Datum 18 oktober 2018
Ons kenmerk [...]
Pagina 10 van 37

Wij houden van zekerheid, net als u. Cashper is de eerste en enige verstreker van kortlopende minikredieten met een bankvergunning in Europa.

Cashper is een label van Novum Bank Ltd, gevestigd in Malta: registratienummer: C46997 | BTW-nummer: MT22000114”

en

“Een minilening aanvragen - Hoe werkt het?

Om in aanmerking te komen voor een minilening dient u aan een aantal voorwaarden te voldoen:

- *U bent 21 jaar of ouder*
- *U heeft een vaste verblijfplaats in Nederland*
- *U netto maand inkomen bedraagt ten minste € 900,- ”*

Kantoor in Berkel en Rodenrijs

Novum Bank heeft in 2013 een kantoor geopend aan de Spoorhaven 96 te Berkel en Rodenrijs in Nederland. Op deze locatie waren in april 2014 28 personen werkzaam, van wie 26 personen de Nederlandse nationaliteit hadden.¹⁶ In 2016 was het personeelsbestand toegenomen tot 39,95 fte. De afdelingen customer support, IT-support, marketing, debiteuren en data-analyse waren gevestigd op het kantoor in Berkel en Rodenrijs.

Telefonisch contact

Consumenten konden telefonisch contact met Novum Bank opnemen via het telefoonnummer +31 10-66900 66. Op 30 april 2018 trof de AFM hierover op de website www.cashper.nl de volgende tekst aan:

“We beantwoorden vragen persoonlijk om u zo goed en snel mogelijk van dienst te zijn. Ons Customer Service Team helpt u graag. Bel ons via 010-66 900 66 of neem per e-mail contact op: info@cashper.nl.”

Indien een consument bovengenoemd telefoonnummer belde, dan kwam dit telefoontje binnen bij het callcenter van het kantoor van Novum Bank in Berkel en Rodenrijs. Consumenten werden hier in het Nederlands te woord gestaan. Medewerkers van het kantoor in Berkel en Rodenrijs belden ook outbound naar klanten die te laat waren met het terugbetalen van een krediet.¹⁷

Kredietvoorwaarden

Uit artikel 5.1 van de algemene voorwaarden van Novum Bank, genaamd ‘Kredietvoorwaarden 20140321’ blijkt dat een krediet kon worden gevraagd van € 100, € 200, € 300, € 400, € 500 of € 600. De kosten voor de verlening van een krediet waren als volgt:

---

¹⁶ Zie bijlage VI van de reactie van Novum Bank van 10 april 2014 op een informatieverzoek van de AFM d.d. 20 maart 2014 met kenmerk MIH-KSa-14030166.

¹⁷ Verslag van het gesprek op 15 maart 2016 tussen de AFM en [H], [...].

Datum 18 oktober 2018

Ons kenmerk [...]

Pagina 11 van 37

Bedrag	Termijn	Terugbetalen	JKP	Rente
€ 100,-	15 dagen	€ 100,58	15%	€ 0,58
€ 100,-	30 dagen	€ 101,17	15%	€ 1,17
€ 200,-	15 dagen	€ 201,17	15%	€ 1,17
€ 200,-	30 dagen	€ 202,33	15%	€ 2,33
€ 300,-	30 dagen	€ 303,50	15%	€ 3,50
€ 400,-	30 dagen	€ 404,67	15%	€ 4,67
€ 500,-	30 dagen	€ 505,83	15%	€ 5,83
€ 600,-	30 dagen	€ 607,00	15%	€ 7,00

Het JKP (jaarlijks kostenpercentage) is met ingang van 15 juli 2015 gewijzigd naar 13,9%.¹⁸

De algemene voorwaarden van Novum Bank zijn met ingang van 3 april 2016 gewijzigd. Uit de gewijzigde algemene voorwaarden blijkt dat bij Novum Bank een krediet kon worden gevraagd van maximaal € 1.000 met een looptijd van maximaal 30 dagen.

Aanvullende diensten

Uit de algemene voorwaarden voor aanvullende diensten van 21 maart 2014 blijkt dat consumenten tegen betaling aanvullende diensten konden afnemen om de behandeltijd van de aanvraag en van de uitbetaling te versnellen. Tegen betaling van 20% van het geleende bedrag werd de behandelingssnelheid van de kredietaanvraag verhoogd van drie dagen naar vier uur ('comfort bundel Gemak'). Tegen betaling van 25% van het geleende bedrag werd de kredietaanvraag afgehandeld binnen 10 minuten en werd het geleende bedrag uitbetaald op dezelfde werkdag in plaats van binnen vier werkdagen ('super bundel Snel').

Aan Nederlandse consumenten verstrekte kredieten

De onderstaande tabel toont hoeveel kredieten in combinatie met welke aanvullende diensten door Nederlandse consumenten zijn aangevraagd vanaf de start van Novum Bank op de Nederlandse markt in 2013 tot en met 25 maart 2016. Deze tabel is gemaakt op basis van de door Novum Bank op 25 maart 2016 aangeleverde kredietportefeuille.

Aangevraagde kredieten door Nederlandse consumenten					
	2013	2014	2015	2016	Totaal
Bundel	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal
Nul ¹⁹	9	13	11	0	33
Geen bundel	946	2.874	3.819	1.164	8.803
Comfort bundel Gemak	2.887	6.125	8.021	3.236	20.269
Super bundel Snel	7.219	40.596	58.372	16.669	122.856
Totaal	11.061	49.608	70.223	21.069	151.961

¹⁸ Reactie van Novum Bank van 17 mei 2016 op het aanvullend informatieverzoek van de AFM.

¹⁹ Ten aanzien van deze rij is het voor de AFM onduidelijk of een aanvullende bundel is afgesloten.

Datum 18 oktober 2018

Ons kenmerk [...]

Pagina 12 van 37

De onderstaande tabel geeft weer hoeveel kredieten samen met welke bundels Novum Bank in hierboven genoemde periode aan Nederlandse consumenten heeft verstrekt en welke omzet Novum Bank daarmee heeft gerealiseerd. Met omzet wordt in dit kader verstaan het bedrag dat de klanten van Novum Bank hebben betaald aan aflossing en rente van het krediet en de kosten voor een eventuele aanvullende bundel.

Verstreckte kredieten aan Nederlandse consumenten en behaalde omzet										
	2013		2014		2015		2016		Totaal	
Bundel	Aantal	Omzet	Aantal	Omzet	Aantal	Omzet	Aantal	Omzet	Aantal	Omzet
Nul	8	€ 2.569	12	€ 4.881	10	€ 2.710	0	€ 0	30	€ 10.161
Geen bundel	913	€ 331.910	2.839	€ 1.335.350	3.764	€ 1.713.722	833	€ 378.300	8.349	3.779.283
Comfort bundel gemak	2.832	€ 1.048.169	6.037	€ 2.603.348	7.887	€ 3.395.996	2.437	€ 1.085.007	19.193	€ 8.132.520
Super bundel Snel	6.809	€ 2.573.873	38.909	€ 15.520.067	55.972	€ 23.074.031	10.841	€ 4.103.505	112.531	€ 45.271.476
Totaal	10.562	€ 3.956.520	47.797	€ 19.483.646	67.633	€ 28.186.460	14.111	€ 5.566.812	140.103	€ 57.193.439

Onderzoek naar de status van het kantoor in Berkel en Rodenrijs

De MFSA heeft een onderzoek uitgevoerd naar het karakter van het kantoor in Berkel en Rodenrijs. Bij brief van 7 november 2017 heeft zij Novum Bank geïnformeerd over haar oordeel:

“that the Bank has been carrying out activities beyond the remit of its notified intention to provide services in the Netherlands”.

en:

“After taking due consideration of the definition of branch in Article 4(1)(17) of Regulation (EU) No. 575/2013 (‘the CRR’), and after taking due consideration of the above-mentioned activities in relation to the provision of loans, the MFSA has come to the conclusion that the Bank has been operating from the office in the Netherlands as a de facto branch”.

Bovenstaand oordeel heeft de MFSA blijkens haar brief van 7 november 2017 gebaseerd op de volgende feiten:

1. Personeel op het Nederlandse kantoor voerde het proces voor de identificatie en verificatie van cliënten uit, waaronder het opvragen van identiteitsbewijzen en het verifiëren van de identiteit van de aanvrager van het krediet.
2. De parameters die werden ingevoerd in het IT systeem voor de beslissing of een krediet wel of niet werd verstrekt, werden bepaald door het Management Credit Committee (MCC). Uit het onderzoek van de

Datum 18 oktober 2018

Ons kenmerk [...]

Pagina 13 van 37

MFSA bleek dat diverse bijeenkomsten van het MCC in Nederland werden gehouden, aangezien twee van de drie leden van het MCC voornamelijk vanuit het Nederlandse kantoor werkzaam waren. Daarnaast werd de kredietanalyse uitgevoerd door personeel van het Nederlandse kantoor.

3. Alle correspondentie met consumenten, waaronder kredietaanvragen en het opstellen van een herinneringsbrief indien een krediet te laat werd terugbetaald, werd gevoerd vanuit het Nederlandse kantoor. Naast de communicatie per post, namen medewerkers van het Nederlandse kantoor ook per telefoon en e-mail contact op met consumenten, bijvoorbeeld indien een specifieke afspraak met een cliënt moest worden gemaakt inzake het terugbetalen van het krediet.
4. De manier waarop Novum Bank zich presenteerde aan consumenten gaf hen de indruk dat ze te maken hadden met een Nederlandse bank of een buitenlandse bank met een Nederlands bijkantoor. Hiervoor is relevant dat het correspondentieadres wees op een Nederlands kantoor, de (.nl) website in het Nederlands was opgesteld, de medewerkers van het Nederlandse kantoor de Nederlandse taal spraken en een Nederlands telefoonnummer gebruikten. Daarbij werd enkel in kleine lettertjes genoemd dat de diensten in werkelijkheid door een Maltese bank werden aangeboden en werd dit op een dusdanige manier gepresenteerd dat dit niet opviel. Om die reden acht de MFSA het erg onwaarschijnlijk dat de klanten van Novum Bank begrepen dat het krediet werd verstrekt als een grensoverschrijdende dienst van een Maltese Bank.
5. Het aantal personeelsleden dat vanuit het Nederlandse kantoor actief was kwam rond februari 2016 uit op 40 fulltime medewerkers en behelsde klantenservicemedewerkers, data-analisten, IT medewerkers, marketing medewerkers, medewerkers debiteurenbeheer, administratief medewerkers en de Chief Risk Officer. Dit kan volgens de MFSA uitdrukkelijk niet worden aangemerkt als een back-office of ondersteunende activiteiten.

In de brief van 7 november 2017 heeft de MFSA Novum Bank voor de keuze gesteld om (alsnog) de notificatieprocedure voor het openen van een bijkantoor te doorlopen of om noodzakelijke maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat consumenten buiten Malta enkel worden bediend vanuit de infrastructuur in Malta.

Bij brief van 14 november 2017 heeft Novum Bank de MFSA te kennen gegeven dat zij het oneens is met haar oordeel, maar dat zij sinds 2016 geen kredieten meer aanbiedt in Nederland en dat de activiteiten op het kantoor in Berkel en Rodenrijs inmiddels zijn beperkt tot een servicekantoor voor Duitsland en Oostenrijk. Novum Bank heeft tevens aangegeven dat de activiteiten van een deel van het personeel in Berkel en Rodenrijs zullen worden verplaatst naar Malta en dat het overige personeel in een aparte onderneming zal worden ondergebracht.

Bij brief van 5 oktober 2018 heeft de MFSA opnieuw uiteengezet dat Novum Bank naar haar oordeel in Nederland een bijkantoor heeft geopend zonder hiervan bij de MFSA melding te maken. In deze brief heeft de MFSA tevens kenbaar gemaakt dat zij voornemens is om aan Novum Bank een bestuurlijke boete op te leggen wegens schending van de Maltese bankenwet, op grond waarvan het kredietaanbieders met een vergunning in Malta is verboden om buiten Malta een bijkantoor te vestigen zonder hiervan voorafgaande melding te doen bij de MFSA.²⁰

---

²⁰ Artikel 11(2) van de Malta Banking Act.

Datum	18 oktober 2018
Ons kenmerk	[...]
Pagina	14 van 37

3. Zienswijze van Novum Bank

Novum Bank heeft op 22 juni 2018, vertegenwoordigd door mrs. Van der Eerden en Nuijten, ten kantore van de AFM een schriftelijke en mondeling toegelichte zienswijze op het boetevoornemen gegeven. In de zienswijze heeft Novum Bank samengevat het volgende aangevoerd.

Zienswijze: bevoegdheid van de AFM

De AFM is niet bevoegd om aan Novum Bank een boete op te leggen voor het verstrekken van krediet in Nederland. Novum Bank is statutair gevestigd in Malta en heeft een bankvergunning gekregen van de MFSA. Zij heeft een zogenaamd Europees paspoort voor het grensoverschrijdend aanbieden van diensten.²¹ Als gevolg daarvan kan Novum Bank op grond van haar Maltese vergunning diensten aanbieden in Nederland en valt zij onder het uitsluitende toezicht van haar *home state* toezichthouder, de MFSA. Indien de *host state* toezichthouder constateert dat een Europees paspoorthouder niet voldoet aan de vereisten van de Verordening Kapitaalvereisten of het recht ter implementatie van de Richtlijn Kapitaalvereisten, dient hij niet zelf handhavend op te treden maar moet hij daarvan melding maken bij de MFSA, zo volgt uit artikel 41, eerste lid, van de Richtlijn Kapitaalvereisten. Uitsluitend de MFSA is bevoegd om eventueel handhavend op te treden, en om daaraan voorafgaand te beoordelen of Novum Bank kredieten mocht verstrekken in Nederland. Zelfs als zou moeten worden aangenomen dat deze bevoegdheid (ook) toekomt aan een Nederlandse toezichthouder, dan is dat DNB en niet de AFM. Een andere conclusie zou het stelsel van bevoegdheidsverdeling ten aanzien van banken, dat uit dwingend Europees recht volgt, onaanvaardbaar doorkruisen.

Bij brief van 11 oktober 2018 heeft Novum Bank hieraan toegevoegd dat haar standpunt bevestiging vindt in het op 5 oktober 2018 door haar ontvangen voornemen tot boeteplegging van de MFSA.

Zienswijze: beroep op artikel 2:62 Wft

Novum Bank komt daarnaast een beroep toe op artikel 2:62 Wft. Uit deze bepaling volgt dat het in artikel 2:60 Wft neergelegde verbod niet van toepassing is op financiële ondernemingen met een zetel in een andere lidstaat, voor zover het hen ingevolge afdeling 2.2.2 Wft is toegestaan in Nederland krediet aan te bieden. Het in deze afdeling opgenomen artikel 2:18, eerste lid, Wft bepaalt dat een bank met zetel in een andere lidstaat, die daar een vergunning heeft gekregen en voornemens is voor de eerste maal door middel van het verrichten van diensten naar Nederland haar bedrijf uit te oefenen, daartoe kan overgaan nadat zij de *home state* toezichthouder kennis heeft gegeven van dat voornemen. Aan deze voorwaarden heeft Novum Bank voldaan.

De stelling van de AFM dat Novum Bank het verkeerde paspoort zou hebben verkregen (grensoverschrijdende dienstverrichting in plaats van een bijkantoor) kan daar niet aan afdoen. Voor een beroep op artikel 2:62 Wft is slechts relevant dat Novum Bank aan artikel 2:18 Wft heeft voldaan. De verwijzing in artikel 2:18 Wft naar het verrichten van een bedrijf 'door middel van het verrichten van diensten' moet zo worden gelezen dat daaronder

---

²¹ Met 'Europees paspoort' wordt bedoeld dat een in een lidstaat van de Europese Unie gevestigde onderneming op grond van een in die lidstaat verkregen vergunning zijn activiteiten in een andere lidstaat mag uitoefenen, zonder ook daar een vergunning te hoeven aanvragen.

Datum	18 oktober 2018
Ons kenmerk	[...]
Pagina	15 van 37

zowel valt het grensoverschrijdend verrichten van diensten als het uitvoeren van activiteiten via een bijkantoor. Ook als zou moeten worden aangenomen dat Novum Bank een bijkantoor heeft gevestigd, heeft zij zodoende gehandeld conform de eisen van artikel 2:18 Wft en is artikel 2:60, eerste lid, Wft op haar niet van toepassing.

Zienswijze: geen vestiging van een bijkantoor

Dat Novum Bank het verkeerde paspoort zou hebben verkregen, berust volgens Novum Bank op een onjuiste aanname. Novum Bank stelt voorop dat de activiteiten die zij in Nederland heeft verricht al zijn beschreven in een business plan dat zij in 2013 aan de MFSA heeft overlegd als onderdeel van de aanvraag van een dienstenpaspoort.²² De MFSA heeft de aanvraag met inachtneming van dit business plan goedgekeurd en is (pas) in haar brief van 7 november 2017 alsnog, en ten onrechte, tot het oordeel gekomen dat Novum Bank in Nederland een *de facto* bijkantoor heeft gevestigd.

Om te beginnen heeft de MFSA ten onrechte geconcludeerd dat het proces voor de identificatie en verificatie van cliënten werd uitgevoerd door het personeel op het kantoor in Berkel en Rodenrijs. Het enige onderdeel van het kredietverleningsproces dat in Nederland plaatsvond was het ten behoeve van de verificatie verzamelen van documenten die door de klanten werden ingediend en het zo nodig helpen van klanten bij het verzamelen en uploaden van de benodigde documenten. Het contact met klanten verliep voornamelijk via internet vanaf de servers van Novum Bank in Zwitserland en het Verenigd Koninkrijk. Ook het voltooien en goedkeuren van de aanvraag verliep geheel geautomatiseerd via de servers. Alle kredietbeslissingen, de goedkeuring van kredieten en de relevante parameters werden vastgesteld door de managementlaag van Novum Bank in Malta.

De ‘Credit Analysts’ in Nederland maakten slechts analyses en tools over het gedrag van klanten – een pure back-office activiteit. Deze analyses werden door Novum Bank gebruikt voor het monitoren van trends en het eventueel aanpassen van het besluitvormingsproces omtrent krediet. Zij werden niet gebruikt om te bepalen of een bepaalde lening aan een klant zou worden verstrekt. Daarnaast is het MCC geen enkele keer bijeengekomen terwijl alle leden in Nederland waren. De MFSA heeft dus ten onrechte geconcludeerd dat het MCC in Nederland opereerde en dat de kredietanalyses in Nederland plaatsvonden. Onterecht is ook de conclusie dat sprake was van een bijkantoor omdat de communicatie met cliënten in Nederland plaatsvond. Al in het in 2013 door Novum Bank verstrekte business plan is aangegeven dat het kantoor in Nederland zorg zou dragen voor het opstellen en verspreiden van facturen en aanmaningen op naam van Novum Bank. De MFSA heeft hierin destijds geen reden gezien om van verlening van het dienstenpaspoort af te zien.

Novum Bank heeft niet de indruk gewekt een Nederlandse bank of een buitenlandse bank met een Nederlands bijkantoor te zijn. In documentatie en correspondentie met klanten mag de Nederlandse taal gebruikt zijn, maar dit is gebruikelijk voor bedrijven die diensten verlenen aan klanten in het buitenland. Deze klanten hebben ook nooit het – op een industrieterrein gevestigde – Nederlandse kantoor bezocht. Verder bevatten de website van Novum Bank en alle juridische documentatie de naam en het adres van Novum Bank in Malta. Ten slotte heeft de MFSA ten onrechte gewicht toegekend aan het aantal personeelsleden dat vanuit het Nederlandse kantoor actief was. Novum Bank heeft al in haar business plan van 2013 aangegeven dat zij in Nederland medewerkers zou inzetten

---

²² Verwezen wordt naar VoiceCash Bank Limited, Business Plan 2013-2015, 7 mei 2013.

Datum	18 oktober 2018
Ons kenmerk	[...]
Pagina	16 van 37

ten behoeve van klantenservice, de beginfase van inning ('early stage collection') en marktanalyse. Hiervoor was ook personeel noodzakelijk voor administratieve en IT-ondersteuning. De keuze voor het plaatsen van klantenservicemedewerkers in Nederland lag voor de hand omdat zij in staat moeten zijn om in het Nederlands met de klanten te communiceren en documenten die in het Nederlands zijn opgesteld te verifiëren. Ook hieruit kan dus niet worden afgeleid dat sprake was van een bijkantoor.

Nu de AFM in het onderzoeksrapport zelf niet inhoudelijk is ingegaan op de kwalificatie van het kantoor als bijkantoor, is dat rapport niet zorgvuldig tot stand gekomen.

Zienswijze: diensten van de informatiemaatschappij

De AFM heeft ten onrechte niet in haar onderzoek betrokken dat de dienstverlening van Novum Bank kwalificeerde als dienst van de informatiemaatschappij in de zin van artikel 3:15d van het Burgerlijk Wetboek (BW) en dus op grond van artikel 1:16 Wft van de reikwijdte van de Wft was uitgezonderd. Het verstrekken van krediet aan consumenten is een dienst die normaal gesproken tegen vergoeding wordt verleend. De kredietverstrekking vond daarnaast plaats op individueel verzoek van de afnemer, nu kredietnemers alleen op eigen initiatief een kredietaanvraag konden indienen via de website www.cashper.nl of door een sms te versturen. De dienst werd ten slotte verleend langs elektronische weg, op afstand zonder dat partijen gelijktijdig op dezelfde plaats aanwezig waren. Zoals gezegd kon een krediet uitsluitend worden aangevraagd via de website of door middel van een sms. Dat met consumenten ook telefonisch contact plaatsvond, verandert niet in de kern het karakter van de dienstverlening. Zoals de Rechtbank Rotterdam op 2 februari 2018 heeft geoordeeld, is van belang of de kenmerkende prestaties van de overeenkomst langs de elektronische weg plaatsvinden.²³ Het niet-elektronische (telefonisch) contact tussen Novum Bank en de kredietnemers vond enkel plaats als aanvulling op de elektronische dienstverlening en was niet onlosmakelijk aan de elektronische dienst verbonden. Deze activiteit staat dus niet in de weg aan de kwalificatie van de activiteiten van Novum Bank als diensten van de informatiemaatschappij.

Zienswijze: vertegenwoordigend kantoor ('representative office')

De AFM had moeten onderzoeken of het kantoor in Berkel en Rodenrijs kon worden aangemerkt als vertegenwoordigend kantoor en om die reden niet onder Nederlands toezicht viel. Een vertegenwoordigend kantoor dient zich in beginsel te beperken tot het functioneren als 'luisterpost' voor een buitenlandse bank. Er bestaan aanknopingspunten om het kantoor in Berkel en Rodenrijs als zodanig aan te merken, nu daar geen kredietbeslissingen werden genomen, maar alleen informatie werd vergaard voor het verificatieproces, documentatie werd opgesteld en IT functies werden uitgevoerd. Doordat de AFM deze aanknopingspunten niet nader heeft onderzocht, is het boetevoornemen onzorgvuldig tot stand gekomen.

Zienswijze: rechtens te honoreren gewekt vertrouwen

Novum Bank heeft haar activiteiten vooraf in een business plan duidelijk beschreven en heeft op grond daarvan een paspoort verkregen van de MFSA. De MFSA had bij deze melding moeten controleren of de door Novum

---

²³ Rb Rotterdam 2 februari 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:645, met verwijzing naar Hof van Justitie 2 december 2010, ECLI:EU:C:2010:725 (Ker-Optika) en Hof van Justitie 16 oktober 2008, ECLI:EU:C:2008:572 (DIV AG).

Datum	18 oktober 2018
Ons kenmerk	[...]
Pagina	17 van 37

Bank verstrekke informatie volledig en correct was, en haar zo nodig moeten informeren van de noodzaak om melding te maken van de vestiging van een bijkantoor, zo blijkt uit de door de European Banking Authority terzake opgestelde *Regulatory Standards*.²⁴ Nu de MFSA het dienstenpaspoort heeft verleend, mocht Novum Bank erop vertrouwen dat zij op grond daarvan in Nederland krediet mocht verstrekken op de wijze zoals omschreven in het business plan. Novum Bank heeft geen andere activiteiten verricht dan zij in de notificatieprocedure heeft benoemd. Dat de MFSA op een later moment alsnog (ten onrechte) heeft geoordeeld dat van de vestiging van een bijkantoor sprake was, mag aan Novum Bank niet worden tegengeworpen. Dit geldt temeer nu Novum Bank, indien zij hierover tijdig was geïnformeerd, een notificatie had kunnen doen voor de vestiging van een bijkantoor en vrijwel zeker het benodigde paspoort had verkregen. In die zin ontbreekt dan ook de materiële onrechtmatigheid en de opportuniteit om Novum Bank een boete op te leggen.

Zienswijze: tijdsverloop en eerlijk proces

Op grond van artikel 5:51 Awb had de AFM binnen dertien weken na de dagtekening van het onderzoeksrapport een beslissing over het opleggen van een bestuurlijke boete moeten nemen. Deze termijn is niet begonnen op 14 mei 2018 (de dagtekening van het bij het boetevoornemen gevoegde onderzoeksrapport) maar op 4 oktober 2016. Op die datum heeft de AFM daadwerkelijk de gestelde overtreding vastgesteld in een definitief rapport – dat zij enkel aan de MFSA en niet aan Novum Bank heeft toegezonden. Hierna heeft de AFM geen onderzoekshandelingen meer verricht, maar enkel nog de brief van de MFSA van 7 november 2017 betrokken. Dat de AFM op 14 mei 2018 (dus ruim na de brief van de MFSA) alsnog een tweede onderzoeksrapport heeft opgesteld, laat onverlet dat de in artikel 5:51 Awb periode uiterlijk op 3 januari 2017 is geëindigd. Het boetevoornemen is gezien het lange tijdsverloop onzorgvuldig tot stand gekomen.

De AFM heeft haar boetevoornemen in strijd met artikel 6 EVRM mede gebaseerd op wilsafhankelijke verklaringen die onder dwang zijn verkregen. De resultaten zijn mede gebaseerd op interviews die tijdens het onderzoek ter plaatse zijn afgenomen, zonder dat de betrokkenen de cautie hebben gekregen, terwijl zij op grond van artikel 5:20 Awb verplicht waren om hun medewerking te verlenen aan het onderzoek. Juist ook medewerkers die handelingen hebben verricht waarop het boetevoornemen, spreken namens de onderneming en moeten op het zwijgrecht worden gewezen. Een ander deel van de informatie waarop het voornemen berust, is opgevraagd met inlichtingenvorderingen. Deze informatie moet deels ook worden gekwalificeerd als wilsafhankelijk. Zo moesten overzichten worden opgesteld, beschrijvingen worden gemaakt en vragen worden beantwoord. In weerwil van een recente uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (**CBB**) heeft de AFM verzuimd om bij de inlichtingenvordering de restrictie te geven dat het onder dwang verkregen materiaal niet voor boeteoplegging zal worden gebruikt.²⁵ In dit geval heeft de AFM niet alleen nagelaten de vereiste restrictie op te nemen, maar heeft zij het wilsafhankelijke materiaal als basis gebruikt voor het boetevoornemen. Het boetevoornemen mag daarom niet de basis vormen voor een boetebesluit.

---

²⁴ Artikel 11 van EBA FINAL draft implementing technical standards on passport notifications under Articles 35, 36 and 39 of Directive 2013/36/EU, EBA/ITS/2013/05.

²⁵ Verwezen wordt naar CBB 10 januari 2018, ECLI:NL:CBB:2018:3, r.o. 6.4-6.5.

Datum	18 oktober 2018
Ons kenmerk	[...]
Pagina	18 van 37

De AFM heeft daarnaast in strijd met artikel 6, derde lid, onderdeel a, EVRM gehandeld door afwijzend te reageren op het verzoek van Novum Bank om het boetevoornemen en het boeterapport te doen vertalen. De AFM was ermee bekend dat Novum Bank als Maltese onderneming de Nederlandse taal niet machtig is. Dat bij Novum Bank mensen werkzaam zijn die de Nederlandse taal beheersen is niet voldoende om te concluderen dat de AFM geen vertaling had hoeven verstrekken.²⁶

Zienswijze: coöperatieve opstelling van Novum Bank

De AFM had in haar boetevoornemen moeten meenemen dat Novum Bank zich naar aanleiding van de – talrijke – informatieverzoeken van de MFSA, DNB en AFM telkens coöperatief heeft opgesteld en de informatie heeft verschaft die in de informatieverzoeken werd gevraagd. Ook aan de onderzoeken ter plaatse die de MFSA, de AFM en DNB hebben uitgevoerd heeft Novum Bank alle medewerking verleend. Novum Bank heeft tijdens meerdere conference calls overleg gevoerd met de MFSA en de AFM. Daarnaast heeft Novum Bank, hoewel zij van mening was dat het kantoor in Berkel en Rodenrijs niet als een bijkantoor kwalificeerde, haar bedrijfsvoering in Nederland direct ingrijpend aangepast toen bleek dat de AFM dit anders zag. Al na de eerste correspondentie met de AFM in maart 2016 heeft Novum Bank besloten dat zij geen krediet meer zal verstrekken aan consumenten in Nederland, en dit op 13 juni 2016 op de website www.cashper.nl vermeld. Als gevolg van deze beslissing heeft Novum Bank 14 personeelsleden ontslagen. Op 14 november 2017 heeft Novum Bank de MFSA laten weten dat zij ook de resterende activiteiten in Nederland – die overigens niet op diensten in Nederland zagen – zou beëindigen. Op 6 april 2016 heeft Novum Bank de samenwerking met Your Collection opgezegd. Alle ter incasso overgedragen dossiers zijn teruggenomen en alle nog niet terugbetaalde kredieten vanaf 1 januari 2017 kwijtgescholden.

Zienswijze: matiging van de boete

Novum Bank is in strijd met artikel 5:53 Awb onvoldoende in staat gesteld om een goed onderbouwde zienswijze te geven over de boetehoogte, nu het boetevoornemen slechts vermeldt wat de Wft noemt als basisbedrag voor de gestelde overtreding en welke factoren de AFM bij de keuze voor een boetehoogte moet betrekken. Om verschillende redenen bestaat aanleiding voor matiging van een op te leggen boete. Uit de al genoemde door Novum Bank uitgevoerde wijzigingen, waaronder het aantreden van een nieuwe CEO, blijkt dat Novum Bank het verleden definitief heeft willen afsluiten. De AFM dient daarnaast rekening te houden met de omvang van Novum Bank, die nader is toegelicht in de ‘Vragenlijst vennootschappen ten behoeve van de bepaling van de draagkracht’. Ten slotte kan Novum Bank niet worden verweten dat de goedkeuring van de MFSA – ten aanzien waarvan Novum Bank de MFSA goed heeft geïnformeerd en die inmiddels onherroepelijk is geworden – voor de door haar verrichte activiteiten onvoldoende was.

Zienswijze: publicatie

Het boetevoornemen bevat onvoldoende informatie om Novum Bank in de gelegenheid te stellen, een zienswijze te geven over de (wijze van) de voorgenomen openbaarmaking. Novum Bank verzoekt de AFM dan ook het voornemen tot openbaarmaking van het boetebesluit uit te werken en haar de gelegenheid te geven daarop een aanvullende zienswijze te geven. Openbaarmaking kan niet meer tot waarschuwing van het publiek leiden en zou

---

²⁶ Verwezen wordt naar Rb Rotterdam 11 december 2014, ECLI:NL:RBROT:2014:8382.

Datum	18 oktober 2018
Ons kenmerk	[...]
Pagina	19 van 37

dus in strijd met artikel 3:3 Awb worden ingezet voor een ander doel dan waarvoor de bevoegdheid tot openbaarmaking is gegeven. Nu openbaarmaking geen enkel waarschuwend effect meer kan hebben, stelt de AFM ten onrechte dat geen reden bestaat om de openbaarmaking in anonieme vorm plaats te laten vinden.

Novum Bank concludeert primair dat de AFM zou moeten afzien van een boeteoplegging en subsidiair dat de AFM het basisbedrag sterk zou moeten matigen.

Tot slot: ne bis in idem

Bij brief van 11 oktober 2018 heeft Novum Bank zich, onder verwijzing naar het door de MFSA op 5 oktober 2018 verstuurde voornemen tot boeteoplegging, op het standpunt gesteld dat zij, indien zowel de MFSA als de AFM aan haar een boete opleggen, in strijd met het *ne bis in idem*-beginsel twee keer zal worden gestraft voor dezelfde overtreding. Zowel het voornemen van de AFM als het voornemen van de MFSA zijn immers gebaseerd op het oordeel dat de activiteiten van Novum Bank in Nederland niet onder het door haar verkregen dienstenpaspoort vielen.

4. Beoordeling

4.1 Inleiding

Allereerst wordt in paragraaf 4.2 uiteengezet dat Novum Bank in de periode van 3 september 2013 tot 13 juni 2016 artikel 2:60, eerste lid, Wft heeft overtreden, door in Nederland krediet aan te bieden zonder te beschikken over de daartoe vereiste vergunning. Daarna wordt in paragraaf 4.3 behandeld waarom de AFM bevoegd is om Novum Bank voor deze overtreding een bestuurlijke boete op te leggen en er geen redenen zijn om hiervan af te zien. Tot slot komen in paragraaf 4.4 aspecten van de door Novum Bank gegeven zienswijze aan de orde, die in het voorafgaande nog niet zijn besproken.

4.2 Overtreding Novum Bank

Op grond van artikel 2:60, eerste lid, Wft dient degene die in Nederland kredieten aanbiedt een door de AFM verleende vergunning te hebben. Met deze verplichting wordt gewaarborgd dat een kredietaanbieder pas toetreedt tot de markt wanneer hij aan een aantal basiseisen voldoet. Te denken valt dan onder meer aan de vakbekwaamheid van zijn werknemers, de betrouwbaarheid van zijn beleidsbepalers en het beleid met betrekking tot de integere bedrijfsuitoefening.²⁷ Om de consument verder te beschermen gelden op grond van de Wft belangrijke gedragsregels voor kredietaanbieders wanneer zij, na de benodigde vergunning te hebben gekregen, daadwerkelijk in Nederland kredieten aanbieden.²⁸ Onder meer moeten zij maatregelen nemen om consumenten te beschermen tegen overkreditering²⁹ en mogen zij voor hun diensten maar een beperkte vergoeding in rekening

---

²⁷ Artikel 2:63, eerste lid, Wft.

²⁸ Artikel 4:1, aanhef en sub a, Wft.

²⁹ Artikel 4:34 Wft.

Datum	18 oktober 2018
Ons kenmerk	[...]
Pagina	20 van 37

brengen.³⁰ Het bovenstaande heeft tot gevolg dat een instelling die zonder vergunning in de zin van artikel 2:60 Wft en dus illegaal kredieten aanbiedt, zich onttrekt aan het toezicht op zowel de regels ten aanzien van de toetreding tot de markt als de gedragsregels die vervolgens op haar handelen van toepassing zijn.

De AFM is van oordeel dat Novum Bank in de periode van 3 september 2013 tot 13 juni 2016³¹ heeft gehandeld in strijd met artikel 2:60, eerste lid, Wft door vanuit een in Nederland gelegen bijkantoor in Nederland krediet aan te bieden zonder een daartoe door de AFM verleende vergunning. De door Novum Bank naar voren gebrachte zienswijze vormt geen aanleiding om te komen tot een andere conclusie. Dit oordeel wordt hieronder toegelicht.

4.2.1 Aanbieden van krediet in Nederland zonder door de AFM verleende vergunning

Novum Bank heeft van 3 september 2013 tot 13 juni 2016 via de website www.cashper.nl Nederlandse consumenten in de gelegenheid gesteld om een kortlopend krediet (ook genaamd: flitskrediet) aan te vragen. In die periode hebben Nederlandse consumenten minimaal 151.961 keer een dergelijk krediet aangevraagd en zijn er minimaal 140.103 kredieten daadwerkelijk verstrekt. Novum Bank heeft hiermee een omzet behaald van ten minste € 57.193.439. Novum Bank beschikte niet over een vergunning van de AFM voor deze activiteiten.

4.2.2 Niet voldaan aan voorwaarden Europees paspoort

Op grond van Europese regelgeving kan een kredietinstelling zoals Novum Bank onder omstandigheden ook zonder een vergunning van de AFM in Nederland krediet aanbieden. Deze mogelijkheid volgt in het bijzonder uit de (in de Wft geïmplementeerde) Richtlijn Kapitaalvereisten en de (rechtstreeks werkende) SSM-kaderverordening. Zodoende kunnen instellingen met een in een andere deelnemende lidstaat verleende vergunning op basis van een zogeheten Europees paspoort hun diensten rechtstreeks in Nederland aanbieden of in Nederland een bijkantoor vestigen. In de Wft komt deze mogelijkheid tot uitdrukking in artikel 2:62, dat een uitzondering biedt op het in artikel 2:60, eerste lid, Wft opgenomen verbod.

De mogelijkheid om gebruik te maken van een Europees paspoort is wel aan voorwaarden gebonden. Degene die in Nederland grensoverschrijdend diensten wil aanbieden op basis van een in een andere deelnemende lidstaat verleende vergunning, moet van dit voornemen melding maken bij zijn NBA.³² Ook de intentie om in Nederland

³⁰ Artikel 4:35 Wft; artikel 115a Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft; Besluit kredietvergoeding.

³¹ Novum Bank heeft gedurende deze periode op de website www.cashper.nl kredieten aangeboden, waardoor sprake is van een doorlopende overtreding.

³² Artikel 39 Richtlijn Kapitaalvereisten en artikel 12, tweede lid, SSM-kaderverordening. Tot en met 31 december 2013 in gelijke zin: artikel 28 van Richtlijn no. 2006/48.

Datum	18 oktober 2018
Ons kenmerk	[...]
Pagina	21 van 37

een bijkantoor te vestigen moet bij de NBA worden gemeld.³³ Pas nadat deze notificatieprocedure is doorlopen mag het bijkantoor worden gevestigd en met zijn activiteiten in de andere deelnemende lidstaat beginnen.³⁴

De AFM is van oordeel dat Novum Bank – anders dan zij betoogt – niet heeft voldaan aan de voorwaarden om op basis van een Europees paspoort in Nederland krediet te mogen aanbieden, nu zij haar activiteiten heeft verricht via een in Nederland gevestigd bijkantoor zonder de hiervoor verplichte notificatieprocedure te doorlopen. Dit oordeel wordt als volgt toegelicht.

Aanbieden van krediet vanuit een in Nederland gevestigd bijkantoor

De MFSA heeft in haar brief van 7 november 2017 aan de AFM op basis van uitgebreid onderzoek geconstateerd en in detail gemotiveerd dat Novum Bank haar activiteiten in Nederland heeft uitgevoerd via een in Nederland gevestigd bijkantoor. Met dit oordeel bevestigde de MFSA het vermoeden van de AFM dat sprake was een bijkantoor. De AFM heeft dit vermoeden gebaseerd op eigen onderzoek naar de activiteiten van het kantoor van Novum Bank in Berkel en Rodenrijs, en zij heeft dit bij brief van 5 oktober 2016 met bijbehorend rapport ter toetsing voorgelegd aan de MFSA. Via de MFSA heeft ook Novum Bank op het rapport van de AFM gereageerd³⁵ en naar aanleiding daarvan heeft de AFM bij brief van 23 mei 2017 aan de MFSA nader onderbouwd dat in het kantoor te Berkel en Rodenrijs activiteiten plaatsvonden die van belang waren voor het aanbieden van flitskredieten, en die verder gingen dan enkel ondersteunende activiteiten.

Tegen deze achtergrond heeft de AFM geen enkele aanleiding om te twijfelen aan de juistheid van het oordeel van de MFSA en stelt zij in lijn daarmee vast dat het kantoor in Berkel en Rodenrijs had te gelden als bijkantoor van Novum Bank. In aanvulling op de brief van de MFSA van 7 november 2017 acht de AFM in het bijzonder de volgende omstandigheden van belang.

Een bijkantoor wordt in artikel 4, eerste lid, sub 17 van de Verordening Kapitaalvereisten gedefinieerd als een bedrijfszetel welke een deel zonder juridische zelfstandigheid vormt van een instelling en welke rechtstreeks, geheel of gedeeltelijk de handelingen verricht die eigen zijn aan de werkzaamheden van een instelling. In wezen gaat het er dus om of in het kantoor in Berkel en Rodenrijs activiteiten zijn verricht die inherent waren aan het aanbieden van krediet – en daarmee niet van slechts ondersteunende of ondergeschikte aard waren. Met het aanbieden van krediet wordt ingevolge artikel 1:1 Wft verstaan het rechtstreeks of middellijk doen van een voldoende bepaald voorstel tot het als wederpartij aangaan van een (krediet)overeenkomst met een consument, maar ook het als wederpartij (uitsluitend) aangaan, beheren of uitvoeren van een dergelijke overeenkomst.³⁶

---

³³ Artikel 35 Richtlijn Kapitaalvereisten en artikel 11, tweede lid, SSM-kaderverordening. Tot 4 november 2014 gold dat de bevoegde autoriteit van de lidstaat van ontvangst (in dit geval: DNB) voorwaarden kon aangeven waaronder deze werkzaamheden om redenen van algemeen belang in de lidstaat van ontvangst moeten worden uitgeoefend (artikel 36, eerste lid, Richtlijn Kapitaalvereisten). Met de introductie van het SSM op grond van Verordening no. 1024/2013, zoals in Nederland uitgevoerd in de Uitvoeringswet verordening banktoezicht, is deze bevoegdheid komen te vervallen.

³⁴ Artikel 36, tweede lid, Richtlijn Kapitaalvereisten en artikel 11, vierde lid, SSM-kaderverordening. Tot en met 31 december 2013 in gelijke zin: artikel 26 van Richtlijn no. 2006/48.

³⁵ Brief van Novum Bank aan de MFSA van 30 december 2016.

³⁶ Zie in dit verband ook de toelichting in *Kamerstukken II 2005/06*, 29 708, nr. 19, p. 356: het begrip ‘aanbieden’ ziet op de gehele looptijd van de betreffende overeenkomst.

Datum	18 oktober 2018
Ons kenmerk	[...]
Pagina	22 van 37

Relevant is daarmee of in het kantoor in Berkel en Rodenrijs ten aanzien van een of meer van deze onderdelen activiteiten zijn verricht die niet louter ondersteunend of ondergeschikt van aard waren.

Hiervan is zonder meer sprake. Om te beginnen verrichtten de medewerkers in het Nederlandse kantoor werkzaamheden gericht op het faciliteren van de aanvraag van kredieten. Zo stonden zij klanten in het Nederlands te woord wanneer deze problemen ondervonden bij het verzamelen en uploaden van de benodigde gegevens, of er bijvoorbeeld via e-mail of sms op waren gewezen dat zij een onvolledige aanvraag hadden gedaan.³⁷

Ook wezenlijke onderdelen van het verificatieproces werden in het Nederlandse kantoor uitgevoerd. Dit proces omvatte in ieder geval het (mede) controleren of de kredietaanvraag volledig was en berustte op juiste gegevens – een voorwaarde voor de totstandkoming van de kredietovereenkomst. Hoewel dit proces deels geautomatiseerd verliep, hadden de medewerkers in Berkel en Rodenrijs hierbij ook een zelfstandige rol. Dit werd als zodanig ook zo ervaren, zo blijkt uit de volgende verklaring van [H], destijds voor Cashper werkzaam als [...] (onderstreping toegevoegd):

“Als ik een aanvraag oppak, dan kijk ik of de aanvraag compleet is. Als dat niet zo is, dan wordt de klant gevraagd aanvullende stukken aan te leveren.”³⁸

De zelfstandige rol van de Nederlandse medewerkers in het verificatieproces hield onder meer in dat zij aan de hand van salarisstroken beoordeelden of een kredietaanvrager het door hem bij de aanvraag opgegeven inkomen daadwerkelijk ontving, en of de aangeleverde stukken ter onderbouwing van een kredietaanvraag recent en geldig waren.³⁹ De controle kon ook inhouden dat de Nederlandse medewerkers de kredietaanvrager actief verzochten om nadere stukken in te dienen wanneer een eerdere aanvraag van dezelfde klant aanleiding gaf om te twijfelen aan de geldigheid van de door hem verstrekte bewijsstukken. [H] heeft hierover verklaard:

“Het inkomen dient te worden aangetoond met een salarisstrook. Als je al klant bent, dan hoef je deze stukken in principe niet opnieuw aan te leveren. Dit moet wel als de stukken niet meer geldig zijn. Als voorbeeld noem ik een uitzendkracht die bij de eerste aanvraag een tijdelijk contract heeft. Als de klant daarna nog een aanvraag doet, en via de eerste aanvraag weten wij dat de klant inmiddels uit dienst is, dan vragen wij een nieuw bewijs van zijn salaris op.”⁴⁰

Reeds op basis van deze omstandigheden kan worden geconcludeerd dat de met Novum Bank gesloten kredietovereenkomsten zeer waarschijnlijk niet, en zeker niet op dezelfde schaal, tot stand hadden kunnen komen zonder tussenkomst van het kantoor in Berkel en Rodenrijs. Al hierom was het karakter van de daar uitgevoerde activiteiten niet beperkt tot slechts ondergeschikt of ondersteunend.

---

³⁷ Schriftelijke zienswijze van Novum Bank van 22 juni 2018, p. 10-11; Verslag van het gesprek van 15 maart 2016 met [H] (met opmerkingen van de gemachtigde van Novum Bank, [I]), p. 2.

³⁸ Verslag van het gesprek van 15 maart 2016 met [H] (met opmerkingen van de gemachtigde van Novum Bank, [I]), p. 2.

³⁹ Verslag van het gesprek van 15 maart 2016 met [H] (met opmerkingen van de gemachtigde van Novum Bank, [I]), p. 2.

⁴⁰ Verslag van het gesprek van 15 maart 2016 met [H] (met opmerkingen van de gemachtigde van Novum Bank, [I]), p. 2. De toevoeging “in principe” is gemaakt door de gemachtigde van Novum Bank.

Datum	18 oktober 2018
Ons kenmerk	[...]
Pagina	23 van 37

Ook ten behoeve van de uitvoering van de kredietovereenkomsten werden door de medewerkers in Berkel en Rodenrijs activiteiten uitgevoerd die eigen zijn aan de activiteiten van een kredietinstelling. In het bijzonder waren deze medewerkers verantwoordelijk voor het opstellen en verspreiden van facturen en aanmaningen op naam van Novum Bank.⁴¹ Daarnaast belden zij actief naar klanten met een betalingsachterstand om hen te vragen wanneer zou worden betaald. Zo nodig konden zij met de klant een betalingsregeling treffen, waarbij de Nederlandse medewerker binnen bepaalde grenzen kennelijk naar eigen inzicht en afhankelijk van de situatie van de klant de invulling van de betalingsregeling kon bepalen.⁴² [H] heeft hierover als volgt verklaard:

“Ik probeer het te gieten in een betalingsregeling met 3 termijnen van een maand. Elke maand een afbetaling verspreid over 3 termijnen.”⁴³

De aanzienlijke rol van het kantoor in Berkel en Rodenrijs in het kredietverleningsproces blijkt voorts uit de omstandigheid dat dit kantoor niet alleen functioneerde als centraal aanspreekpunt voor de Nederlandse klanten, maar naar hen toe ook als zodanig werd gepresenteerd. Hiervoor is relevant dat de website (met Nederlandse domeinnaam) in het Nederlands was opgesteld en dat hierin werd verwezen naar het Nederlandse adres en een Nederlands e-mailadres en telefoonnummer. Wie dit nummer belde of door een van de medewerkers werd gebeld, werd in het Nederlands te woord gestaan door medewerkers van het kantoor in Berkel en Rodenrijs. Het Nederlandse nummer werd eveneens via sms gecommuniceerd aan klanten die een onvolledige aanvraag hadden ingediend, zodat ook zij contact konden opnemen met de medewerkers van het Nederlandse kantoor.⁴⁴ Dat het kantoor in Berkel en Rodenrijs op een industrieterrein was gevestigd en niet zou zijn ingericht op het ontvangen van klanten, legt gezien de aard van de dienstverlening (het verstrekken van flitskredieten via internet en met telefonische dienstverlening) geen gewicht in de schaal. Tegen de gedachte dat uit de locatie van het kantoor zou volgen dat daar geen activiteiten hebben plaatsgevonden die inherent zijn aan het verlenen van krediet, pleit ook nog dat in hetzelfde pand eerder het hoofdkantoor was gevestigd van Your Finance, de kredietaanbieder die in 2012 door de moedermaatschappij van Novum Bank is overgenomen en eind 2013 door de AFM is beboet wegens het zonder vergunning aanbieden van flitskrediet (zie paragraaf 2 hierboven). Ten slotte doet aan de centrale rol van het Nederlandse kantoor niet af dat door dat kantoor tevens werd verwezen naar Novum Bank in Malta. Van een bijkantoor mag niet anders worden verwacht.

Nu uit de bovenstaande feiten blijkt dat vanuit het kantoor in Berkel en Rodenrijs activiteiten zijn verricht die inherent waren aan het aanbieden van krediet, kan in het midden blijven of – zoals Novum Bank betoogt – de kredietbeslissingen in Malta werden genomen. Voor de kwalificatie van een vestiging als bijkantoor is immers niet relevant of vanuit deze vestiging alle relevante werkzaamheden van de buitenlandse financiële instelling zijn verricht.

---

⁴¹ Schriftelijke zienswijze van Novum Bank van 22 juni 2018, p. 10-11.

⁴² Verslag van het gesprek van 15 maart 2016 met [H] (met opmerkingen van de gemachtigde van Novum Bank, [I]), p. 2 en 4.

⁴³ Verslag van het gesprek van 15 maart 2016 met [H] (met opmerkingen van de gemachtigde van Novum Bank, [I]), p. 4.

⁴⁴ Verslag van het gesprek van 15 maart 2016 met [H] (met opmerkingen van de gemachtigde van Novum Bank, [I]), p. 2.

Datum	18 oktober 2018
Ons kenmerk	[...]
Pagina	24 van 37

Vestiging bijkantoor niet genotificeerd

Novum Bank heeft weliswaar de MFSA in kennis gesteld van haar intentie om in Nederland *diensten* aan te bieden (waaronder het verstrekken van leningen), maar zij heeft bij de MFSA geen melding gemaakt van haar intentie om hiervoor in Nederland een *bijkantoor* te vestigen. Zonder deze melding stond het haar niet vrij om in Nederland vanuit het in Berkel en Rodenrijs gevestigde bijkantoor kredieten aan te bieden.

4.2.3 Geen uitzonderingen op de vergunningplicht van artikel 2:60, eerste lid, Wft

Artikel 2:62 Wft

Nu Novum Bank, zoals hierboven is uiteengezet, in Nederland een bijkantoor heeft gevestigd zonder daartoe de juiste notificatieprocedure te doorlopen, kan zij zich niet beroepen op de in artikel 2:62 Wft neergelegde uitzondering op het verbod van artikel 2:60, eerste lid, Wft. Novum Bank heeft in dit verband betoogd dat zij op grond van artikel 2:18 Wft in Nederland een bijkantoor mocht vestigen op basis van haar dienstenpaspoort. Dit betoog berust op een onjuiste aanname. De reikwijdte van artikel 2:18 Wft is namelijk beperkt tot de situatie waarin een bank voornemens is voor de eerste maal *door middel van het verrichten van diensten* naar Nederland haar bedrijf uit te oefenen. Het begrip ‘verrichten van diensten’ strekt zich, anders dan Novum Bank meent, niet mede uit tot het vestigen van een bijkantoor. Dit blijkt alleen al uit de omstandigheid dat voor de vestiging van een bijkantoor in artikel 2:15 Wft een eigen, afwijkende procedure is beschreven.

Op grond van artikel 2:15 Wft, zoals dat luidde bij aanvang van de activiteiten van Novum Bank in Nederland, was het een bank met zetel in een andere lidstaat toegestaan haar bedrijf uit te oefenen vanuit een in Nederland gelegen bijkantoor nadat DNB van de bevoegde toezichthouder de mededeling had ontvangen van het voornemen om dat bijkantoor te vestigen. Van een dergelijke mededeling is geen sprake geweest. Ook uit de Wft volgt daarom niet dat het Novum Bank op grond van de door haar gevolgde notificatieprocedure toegestaan zou zijn geweest om in Nederland een bijkantoor te vestigen.

Geen vertegenwoordigend kantoor

Evenmin kan Novum Bank worden gevolgd in het standpunt dat in Berkel en Rodenrijs slechts sprake was van een vertegenwoordigend kantoor en dat zij om die reden zou zijn vrijgesteld van de vergunning- en de notificatieplicht. Uit het terzake relevante beoordelingskader van DNB⁴⁵ volgt dat de kwalificatie als bijkantoor er per definitie aan in de weg staat dat het kantoor in Berkel en Rodenrijs wordt aangemerkt als vertegenwoordigend kantoor.⁴⁶ Om deze reden getuigt, anders dan Novum Bank meent, het ontbreken van een expliciete verwijzing naar de figuur van vertegenwoordigend kantoor in het onderzoeksrapport niet van een enig gebrek in de zorgvuldige voorbereiding van het besluit.

---

⁴⁵ Het begrip ‘vertegenwoordigend kantoor’ heeft geen zelfstandige betekenis in de Richtlijn Kapitaalvereisten of de Verordening Kapitaalvereisten, maar wordt onder meer door DNB gebruikt om te verwijzen naar een kantoor in Nederland dat gelieerd is aan een buitenlandse bank en die zelf niet bevoegd is werkzaamheden te verrichten die zijn voorbehouden aan een (bijkantoor van een) bank.

⁴⁶ Relevant is volgens DNB dat het vertegenwoordigend kantoor “*op geen enkele wijze zelf in Nederland het bedrijf van kredietinstelling uitoefent of anderszins financiële diensten verricht waarvoor in de Wft wél specifieke eisen gelden.*” Q&A van DNB, ‘Vertegenwoordigende kantoren van banken met zetel buiten Nederland’, van 17 april 2012. Zie in het bijzonder ook vraag 10 uit de Q&A.

Datum 18 oktober 2018
Ons kenmerk [...]
Pagina 25 van 37

Geen diensten van de informatiemaatschappij

Op grond van artikel 1:16, eerste lid, Wft zijn van de reikwijdte van deze wet uitgezonderd financiële diensten die kunnen worden aangemerkt als dienst van de informatiemaatschappij als bedoeld in artikel 3:15d, derde lid, BW en die worden verleend door een financiële onderneming vanuit een vestiging in een andere lidstaat. Deze uitzondering is op de dienstverlening van Novum Bank niet van toepassing. Novum Bank heeft immers zoals gezegd haar activiteiten in Nederland (mede) verricht vanuit een in Berkel en Rodenrijs gevestigd bijkantoor en dus niet (uitsluitend) vanuit een vestiging in een andere lidstaat.

Zelfs als buiten beschouwing wordt gelaten dat sprake was van een bijkantoor, kan niet worden volgehouden dat de activiteiten van Novum Bank in Nederland (als geheel) kwalificeerden als dienst van de informatiemaatschappij en om die reden buiten de reikwijdte van de Wft vielen. Hiertoe overweegt de AFM – ten overvloede – als volgt. Onder een dienst van de informatiemaatschappij wordt op grond van artikel 3:15d, derde lid, BW verstaan elke dienst die gewoonlijk tegen vergoeding, langs elektronische weg, op afstand en op individueel verzoek van de afnemer van de dienst wordt verricht zonder dat partijen gelijktijdig op dezelfde plaats aanwezig zijn. Vooropgesteld zij dat een belangrijk deel van de dienstverlening vanuit het kantoor in Berkel en Rodenrijs telefonisch plaatsvond en dus niet langs elektronische weg. Uit de aanvullende algemene voorwaarden van Novum Bank blijkt daarnaast dat klanten ervoor konden kiezen om een identiteitsbewijs per fax te sturen. Op basis van de ‘super bundel Snel’ of tegen betaling van € 10 hadden klanten eveneens de optie om veranderingen van hun gegevens niet via internet maar door de klantenservice te laten doorvoeren.

In het bijzonder wijst de AFM er op dat de medewerkers van het Nederlandse kantoor in ieder geval zelf telefonisch contact opnamen met klanten met een betalingsachterstand. Deze activiteit kwalificeert zeer zeker niet als een dienst van de informatiemaatschappij.⁴⁷ Daarbij is, anders dan Novum Bank wil, niet relevant of hiermee sprake is van een kenmerkende prestatie van de overeenkomst. Uit de terzake relevante jurisprudentie van het Europees Hof van Justitie⁴⁸ blijkt namelijk dat onderdelen van een activiteit die daarmee niet onlosmakelijk zijn verbonden, zelfstandig kunnen worden aangemerkt als wel of geen dienst van de informatiemaatschappij.⁴⁹ In dit kader zij opgemerkt dat het telefonisch benaderen van klanten door de medewerkers van het Nederlandse kantoor met het oog op terugbetaling van het krediet ook betekenis heeft als losstaande activiteit. Het aanbieden van krediet behelst namelijk ook al het *uitsluitend* aangaan, beheren of uitvoeren van een kredietovereenkomst.⁵⁰ Alleen al deze activiteit, die op grond van artikel 2:60, eerste lid, Wft aldus zelfstandig vergunningplichtig is, valt dus onverminderd binnen de reikwijdte van de Wft.

---

⁴⁷ *Kamerstukken II* 2001/02, 28 197, nr. 3, p. 40: uitgesloten van de definitie van artikel 3:15d BW zijn onder meer spraaktelefonie en de verstrekking van ‘off-line’ diensten. Vgl. Richtlijn 2000/31/EG van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2000 betreffende bepaalde juridische aspecten van de diensten van de informatiemaatschappij, met name de elektronische handel, in de interne markt, randnr. 18.

⁴⁸ Artikel 1:16 Wft dient tot implementatie van Richtlijn 2000/31/EG van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2000 betreffende bepaalde juridische aspecten van de diensten van de informatiemaatschappij, met name de elektronische handel, in de interne markt (PbEG 2000, L 178).

⁴⁹ HvJ EU 2 december 2010, ECLI:EU:C:2010:725, r.o. 22 en 36-39, HvJ EU 20 december 2017, ECLI:EU:C:2017:981, r.o. 48.

⁵⁰ Zie hierboven, paragraaf 4.2.2.

Datum	18 oktober 2018
Ons kenmerk	[...]
Pagina	26 van 37

4.3 Beboetbaarheid van de overtreding

Bevoegdheid tot boeteoplegging door de AFM

Novum Bank heeft zich in haar zienswijze en ook later, in haar brief van 11 oktober 2018, op het standpunt gesteld dat de AFM niet bevoegd is om aan haar een bestuurlijke boete op te leggen. Gezien de centrale plek van dit standpunt in de zienswijze van Novum Bank zal de AFM op dit onderwerp dieper ingaan. De AFM is op grond van artikel 1:80, aanhef en sub a, Wft bevoegd om aan Novum Bank een bestuurlijke boete op te leggen voor het in strijd met artikel 2:60, eerste lid, Wft in Nederland aanbieden van krediet. Dat Novum Bank beschikt over een vergunning in Malta maakt dit niet anders. Van een uitzondering op het in artikel 2:60, eerste lid, Wft opgenomen verbod – en daarmee de bevoegdheid tot boeteoplegging – is op grond van artikel 2:62 Wft immers pas sprake wanneer het Novum Bank zou zijn toegestaan om haar activiteiten via haar bijkantoor in Berkel en Rodenrijs uit te oefenen. Zoals hierboven is uiteengezet in paragraaf 4.2.2 is dat nu juist niet het geval.

Anders dan Novum Bank meent, volgt uit het stelsel van de toepasselijke Europese regelgeving – daargelaten of Novum Bank hieraan rechten kan ontleen – geen andere conclusie. De in dit kader relevante Richtlijn Kapitaalvereisten is gestoeld op het beginsel van wederzijdse erkenning en het beginsel dat het prudentiële toezicht wordt uitgeoefend door de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van herkomst.⁵¹ Hieruit volgt dat de lidstaat van herkomst beoordeelt of aan een instelling een vergunning wordt verleend en of deze instelling aan de in de Richtlijn neergelegde prudentiële verplichtingen voldoet. De lidstaat van ontvangst dient vervolgens te accepteren dat deze instelling op haar grondgebied activiteiten verricht – mits althans de notificatieprocedure is doorlopen.

De hierboven beschreven taakverdeling betekent geenszins dat de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van ontvangst niet meer kunnen optreden tegen mogelijk schadelijke activiteiten die grensoverschrijdend op haar grondgebied worden verricht. De in de Richtlijn Kapitaalvereisten neergelegde taakverdeling tussen de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van herkomst en de lidstaat van ontvangst brengt zoals gezegd met zich mee dat het *prudentiële toezicht* op de in de Richtlijn en de Verordening Kapitaalvereisten bestreken aangelegenheden wordt uitgevoerd door de lidstaat van herkomst. Van een harmonisatie van *gedragsregels* voor de betrokken kredietinstellingen is daarentegen geen sprake. Op geen enkele wijze kan uit de Richtlijn Kapitaalvereisten worden afgeleid dat de Europese regelgever heeft willen bewerkstelligen dat ook het toezicht op niet door de Richtlijn of de Verordening Kapitaalvereisten bestreken aangelegenheden moet worden uitgevoerd door de lidstaat van herkomst.⁵² Dat zou alle logica weerspreken. Een andere interpretatie van de Richtlijn en Verordening Kapitaalvereisten zou bovendien tot gevolg hebben dat de MFSA als bevoegde autoriteit toezicht zou moeten houden op alle gedragingen die een instelling met een Maltese vergunning in een andere deelnemende lidstaat

---

⁵¹ Richtlijn Kapitaalvereisten: randnrs. 9, 15 en 19 preambule en art. 49.

⁵² Op grond van artikel 49 van de Richtlijn Kapitaalvereisten komt aan de MFSA (als bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst) wel de bevoegdheid toe om – binnen bepaalde grenzen – het prudentieel toezicht op een in een andere deelnemende lidstaat opererende instelling uit te voeren. Zie ook: E.J. van Praag, *Europees Financieel Toezicht*, Boom Juridisch, Den Haag 2017, p. 175.

Datum	18 oktober 2018
Ons kenmerk	[...]
Pagina	27 van 37

verricht – ongeacht of deze gedragingen vallen binnen de werkingssfeer van deze instrumenten. Niet alleen zou dit een voor de MFSA in de praktijk onwerkbaar situatie tot gevolg hebben,⁵³ maar met een dergelijke redenering zou ook elke betekenis worden ontnomen aan de gedragsregels die de Nederlandse consument moeten beschermen, nu deze consument zou zijn aangewezen op de (mogelijke) inspanningen van een buitenlandse toezichthouder ten aanzien van (deels) niet-geharmoniseerde regels.

Uit het bovenstaande vloeit voort dat aan de AFM niet de bevoegdheid kan worden ontzegd om jegens Novum Bank handhavend op te treden vanwege een schending van het verbod van artikel 2:60, eerste lid, Wft. Zoals gezegd wordt met deze bepaling – zo volgt uit het systeem van de Wft – bewerkstelligd dat financiële dienstverleners binnen de reikwijdte van deel 4 van de Wft worden gebracht en zodoende zijn gebonden aan de daarin opgenomen (niet door de Richtlijn of Verordening Kapitaalvereisten bestreken) gedragsregels.

De AFM onderkent dat de in de Richtlijn Kapitaalvereisten neergelegde samenwerkingsplicht onder meer met zich meebrengt dat de autoriteiten van de lidstaat van ontvangst de autoriteiten van de lidstaat van herkomst in kennis stellen van een vermoeden dat een kredietinstelling niet voldoet aan de bepalingen tot omzetting van de Richtlijn Kapitaalvereisten of aan de Verordening Kapitaalvereisten.⁵⁴ Met het oog op deze samenwerking heeft de AFM bij brief van 5 oktober 2016 de resultaten van haar onderzoek met de MFSA gedeeld. Hiermee heeft zij beoogd de MFSA in staat te stellen om te beoordelen of het kantoor in Berkel en Rodenrijs kwalificeert als bijkantoor dat ten onrechte niet is genotificeerd en om zo nodig de in artikel 41 van de Richtlijn Kapitaalvereisten bedoelde herstelmaatregelen te treffen. Vervolgens heeft de MFSA Novum Bank opgedragen om het bijkantoor alsnog te notificeren dan wel beëindigen,⁵⁵ en bij brief van 5 oktober 2018 het voornemen geuit om aan Novum Bank een bestuurlijke boete op te leggen wegens schending van de verplichting om de notificatieprocedure te doorlopen. Hiermee hebben de AFM en de MFSA invulling gegeven aan de in de Richtlijn Kapitaalvereisten neergelegde samenwerkingsplicht. Uit de omstandigheid dat de MFSA jegens Novum Bank maatregelen heeft getroffen en/of aangekondigd, volgt niet dat de bevoegdheid van de AFM om handhavend op te treden wegens schending van artikel 2:60, eerste lid, Wft is komen te vervallen. Het uit artikel 41 van de Richtlijn Kapitaalvereisten brengt namelijk met zich mee dat de MFSA bevoegd is tot handhaving in de situatie waarin een kredietinstelling niet voldoet (of dreigt niet te voldoen) aan de normen die voortvloeien uit de richtlijn en uit de Verordening Kapitaalvereisten, waaronder ook verplichting om de notificatieprocedure te doorlopen. Deze bepaling laat echter onverlet dat de AFM handhavend kan optreden wanneer een instelling in strijd met artikel 2:60, eerste lid, Wft in Nederland kredieten aanbiedt en zich daarmee onttrekt aan de toepasselijke gedragsregels.

Geen dubbele bestraffing

In de omstandigheid dat de MFSA op 5 oktober 2018 het voornemen heeft geuit om aan Novum Bank een bestuurlijke boete op te leggen wegens schending van artikel 11(2) van de Maltese Banking Act en de bijbehorende ‘Regulations’, ziet de AFM geen aanleiding om van boeteplegging af te zien, alleen al omdat enkel op basis van een voornemen geen sprake is van een situatie waarin aan Novum Bank reeds eerder een bestuurlijke boete is opgelegd. Bovendien is naar het oordeel van de AFM geen sprake van ‘dezelfde overtreding’ in de zin van

⁵³ Vgl. conclusie A-G Bot 31 maart 2011, C-347/09 (*Dickinger en Omer*), ov. 134-135.

⁵⁴ Artikel 41, eerste lid, Richtlijn Kapitaalvereisten.

⁵⁵ Brief van 7 november 2017.

Datum	18 oktober 2018
Ons kenmerk	[...]
Pagina	28 van 37

artikel 5:43 Awb. Wel zal de AFM met deze recente ontwikkeling rekening houden bij het vaststellen van de hoogte van de boete (zie verder paragraaf 5.2 van dit besluit).

Aan het handelen van de MFSA ontleend vertrouwen

Het verzuim van Novum Bank om de vestiging van haar bijkantoor in Nederland op de juiste wijze te notificeren komt voor haar eigen rekening. Anders dan Novum Bank wil, kon zij geen verwachtingen ontleenen aan de omstandigheid dat de MFSA haar een dienstenpaspoort heeft verleend zonder te wijzen op de noodzaak om de procedure tot het notificeren van een bijkantoor te doorlopen. Dat Novum Bank aan de MFSA een business plan zou hebben verstrekt met een beschrijving van de door haar in Nederland verrichte activiteiten maakt dit niet anders. Aan het verlenen van een dienstenpaspoort hoeft namelijk geen enkele inhoudelijke beoordeling van de concrete door Novum Bank te verrichten activiteiten vooraf te gaan. De hiervoor te volgen procedure houdt niet meer in dan dat de MFSA de notificatie ontvangt en deze – na een beperkte controle – doorzendt aan de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van ontvangst.⁵⁶ Deze controle is beperkt tot de summiere informatie die moet worden ingevuld in een door de European Banking Authority daarvoor opgesteld formulier.⁵⁷ Wanneer de aanvrager van een dienstenpaspoort in aanvulling op haar notificatie vrijwillig andere of aanvullende documenten meestuurt, zoals bijvoorbeeld een business plan, dan betekent de doorzending van de notificatie geenszins dat ook deze documenten op hun juistheid of volledigheid zijn – of hoefden te worden – beoordeeld. Novum Bank heeft ook op geen enkele wijze aangetoond dat de MFSA de aanvraag destijds wel aan een dergelijke inhoudelijke beoordeling zou hebben onderworpen. De betekenis die Novum Bank in dit kader blijktens haar zienswijze aan artikel 11 van de door de European Banking Authority opgestelde *Technical Standards* (EBA/ITS/2013/05) wil hechten kan de AFM dan ook niet volgen.

4.4 Overige onderwerpen naar aanleiding van de zienswijze van Novum Bank

Vertaling van stukken

Uit de jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) volgt dat een overtreder recht heeft op vertaling telkens wanneer, maar ook alleen wanneer en voor zover, dit nodig is om een adequate verdediging te kunnen voeren.⁵⁸ Bij brief van 14 mei 2018 heeft de AFM Novum Bank in de Engelse taal op de hoogte gesteld van het voornemen tot het opleggen van een bestuurlijke boete, de overtreden norm en de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen. Hiermee kon Novum Bank voldoende op de hoogte zijn van de aard en de reden van de tegen haar ingebrachte beschuldiging. De AFM heeft geen aanleiding gezien om eraan te twijfelen dat Novum Bank vervolgens voldoende in de gelegenheid was om een adequate verdediging te voeren. Hiervoor heeft de AFM relevant geacht dat Novum Bank op de Nederlandse markt leningen heeft aangeboden en daarbij de Nederlandse taal heeft gebruikt, dat twee van de zeven leden van het bestuur van Novum Bank de Nederlandse nationaliteit bezitten en dat de enige aandeelhouder van Novum Bank (Novum Participations B.V.) een Nederlandse onderneming is. Daar komt bij dat Novum Bank werd vertegenwoordigd door advocaten die de Nederlandse taal machtig zijn. Hiermee is het verdedigingsbelang van Novum Bank ruim voldoende gewaarborgd.

⁵⁶ Artikel 39 Richtlijn Kapitaalvereisten. Ook: *Kamerstukken II* 2004-05, 29 708, nr. 10 (*Nota van Wijziging*), p. 234-5.

⁵⁷ Artikel 10 en bijlage 5 bij EBA FINAL draft implementing technical standards on passport notifications under Articles 35, 36 and 39 of Directive 2013/36/EU, EBA/ITS/2013/05.

⁵⁸ EHRM 28 november 1978, Ser. A, Vol. 29 (*Luedicke, Belkacem en Koç*); EHRM 19 december 1989, Ser. A, Vol. 168 (*Kamasinki*).

Datum	18 oktober 2018
Ons kenmerk	[...]
Pagina	29 van 37

De AFM wijst in dit kader ook op het oordeel van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (**ABRvS**), dat geen vertaling van stukken hoefde te worden verstrekt in de situatie waarin een van de middellijk aandeelhouders van de overtreder de Nederlandse taal machtig was en dus in staat was het boeterapport in een voor hem begrijpelijke taal te lezen, en waarin de overtreder vanaf het begin van de procedure was bijgestaan door een professionele gemachtigde die ook de Nederlandse taal machtig was.⁵⁹

Gebruik van wilsafhankelijk materiaal

Voor zover het onderhavige besluit is gebaseerd op wilsafhankelijke verklaringen van medewerkers van het kantoor in Berkel en Rodenrijs die zijn afgelegd zonder dat aan hen de cautie was verleend, bestaat geen aanleiding om deze verklaringen uit te sluiten van het bewijs. Deze medewerkers waren geen bestuurder van Novum Bank en worden derhalve geacht de door de AFM gestelde vragen niet namens de onderneming te hebben beantwoord. Het staat de AFM vrij om werknemers van een rechtspersoon vragen te stellen over de door hen verrichte werkzaamheden, zonder dat moet worden geconcludeerd dat deze rechtspersoon aldus zelf is verhoord met het oog op het aan haar opleggen van een bestuurlijke boete.⁶⁰

Voor zover het bewijs van de overtreding is gebaseerd op informatie die Novum Bank in reactie op inlichtingenvorderingen van de AFM heeft verstrekt, stelt de AFM vast dat het in dit geval uitsluitend gaat om wilsonafhankelijk materiaal. Zoals het CBb bij herhaling heeft overwogen, levert de verkrijging van wilsonafhankelijk materiaal langs een inlichtingenvordering geen schending van artikel 6 EVRM op, ook niet als medewerking aan die inlichtingenvordering kan worden afgedwongen via een last onder dwangsom. Ook wilsafhankelijk materiaal mag aldus door de AFM worden opgevraagd, mits dat materiaal niet (mede) wordt gebruikt voor bestuurlijke beboeting of strafvervolgning van de betrokkene (de zogenaamde reflexwerking).⁶¹ Dat aan de door de AFM verzonden informatieverzoeken geen clausulering is verbonden waaruit de hierboven bedoelde reflexwerking blijkt, heeft geen gevolgen voor de onderhavige procedure. Eventuele wilsafhankelijke informatie die Novum Bank in navolging van de informatieverzoeken van de AFM heeft verstrekt, is namelijk niet gebruikt ter onderbouwing van het boetevoornemen of het onderhavige besluit. Daarmee is gewaarborgd dat Novum Bank niet wordt beboet op grond van onder dwang van haar verkregen wilsafhankelijk materiaal. Novum Bank heeft ook niet nader toegelicht welke informatie volgens haar wilsafhankelijk zou zijn.

Tijdsverloop tussen onderzoeksrapport en boetebesluit

De AFM volgt Novum Bank niet in haar standpunt dat – kort gezegd – de termijn voor het opleggen van een boete reeds zou zijn gaan lopen 4 oktober 2016, de dag waarop de AFM de resultaten van haar oriënterend onderzoek naar Novum Bank aan de MFSA heeft verzonden. Artikel 5:51 Awb, waarnaar Novum Bank verwijst, regelt uitsluitend de beslistermijn bij het opleggen van een bestuurlijke boete en moet gelezen worden in het licht van de redelijke termijn die geldt bij het doorlopen van een punitief traject. Het is niet in te zien waarom die termijn al zou ingaan met het verzenden van een rapport door de AFM aan een buitenlandse toezichthouder – zeker niet nu de MFSA nog moest beoordelen of Novum Bank in Nederland een bijkantoor had en er zodoende van enig

⁵⁹ ABRvS 5 juli 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1818, r.o. 2.2.

⁶⁰ ABRvS 27 juni 2018, ECLI:NL:RVS:2018:2115, r.o. 7.4.

⁶¹ CBb 4 september 2018, ECLI:NL:CBB:2018:444, r.o. 12; CBb 10 januari 2018, ECLI:NL:CBB:2018:3.

Datum	18 oktober 2018
Ons kenmerk	[...]
Pagina	30 van 37

punitief traject nog geen sprake kon zijn. Daarmee is de door Novum Bank bedoelde dertien weken-termijn ingegaan met het verzenden van het boetevoornemen op 14 mei 2018. De AFM merkt op dat, hoewel deze termijn inmiddels is verstreken, sprake is van een termijn van orde, waarvan de overschrijding niet leidt tot het vervallen van de bevoegdheid tot boeteoplegging.⁶²

Medewerking Novum Bank

De door Novum Bank aan het onderzoek verleende medewerking en de door haar gestelde aanpassingen in de bedrijfsvoering na de beëindiging van de overtreding zijn voor de AFM geen aanleiding om af te zien van boeteoplegging. In paragraaf 5.2 hieronder zal de AFM toelichten dat deze omstandigheden evenmin reden zijn voor een verlaging van de boete.

4.5 Conclusie

Het voorgaande leidt tot de conclusie dat Novum Bank in de periode van 3 september 2013 tot 13 juni 2016 artikel 2:60, eerste lid, Wft heeft overtreden en dat de AFM bevoegd is om Novum Bank hiervoor te beboeten. Voor een overtreding als deze acht de AFM een boete opportuun, in dit geval mede gelet op de ernst van de overtreding en de mate van verwijtbaarheid, zoals die in paragraaf 5.2 verder zullen worden besproken.

5. Besluit

5.1 Besluit tot boeteoplegging

Op grond van het voorgaande heeft de AFM besloten om aan Novum Bank een bestuurlijke boete op te leggen omdat Novum Bank in de periode van 3 september 2013 tot en met 13 juni 2016 in Nederland krediet heeft aangeboden zonder een daartoe door de AFM verleende vergunning. Dit is een overtreding van artikel 2:60, eerste lid, Wft.

5.2 Hoogte van de boete

Wettelijk systeem: basisbedrag van € 2.000.000

Voor deze overtreding geldt op grond van artikel 1:81 (oud), eerste en tweede lid, Wft en artikel 10 van het Besluit bestuurlijke boetes financiële sector een basisbedrag van € 2.000.000.

De AFM kan het basisbedrag verlagen of verhogen met ten hoogste 50 procent indien de ernst en/of duur van de overtreding een dergelijke verlaging of verhoging rechtvaardigt.⁶³ De AFM kan daarnaast het basisbedrag verlagen of verhogen met ten hoogste 50 procent indien de verwijtbaarheid van de overtreder een dergelijke

---

⁶² *Kamerstukken II* 2003/04, 29 702, 3 (MvT), p. 150.

⁶³ Artikel 2, tweede lid, Bbbfs.

Datum	18 oktober 2018
Ons kenmerk	[...]
Pagina	31 van 37

verlaging of verhoging rechtvaardigt.⁶⁴ De AFM houdt bij het vaststellen van de bestuurlijke boete voorts rekening met de draagkracht van de overtreder⁶⁵ en – voor zover van toepassing – met de mate van medewerking aan het onderzoek door de AFM en/of getroffen maatregelen om herhaling van de overtreding te voorkomen (hierna ook: opstelling van de overtreder).⁶⁶

Novum Bank heeft in haar zienswijze aangevoerd zich in onvoldoende mate te kunnen uitlaten over de hoogte van de boete, omdat de AFM in het voornemen nog geen concreet bedrag heeft genoemd. De AFM gaat hierin niet mee. In het boetevoornemen is aangegeven wat het basisbedrag is en welke omstandigheden aanleiding kunnen geven tot verhoging of verlaging van dit bedrag. Hierop heeft Novum Bank haar zienswijze kunnen geven, waarmee aan alle vereisten is voldaan. Ook volgens vaste jurisprudentie vloeit uit artikel 5:50 Awb niet voort dat de AFM reeds bij het voornemen tot boeteoplegging gehouden zou zijn het (voorgenomen) boetebedrag te vermelden.⁶⁷

Ernst en/of duur van de overtreding

Gedurende bijna drie jaar heeft Novum Bank op grote schaal aan Nederlandse consumenten flitskredieten aangeboden, zonder te beschikken over de daartoe vereiste vergunning. Novum Bank heeft ruim 140.000 kredietovereenkomsten afgesloten, waarmee zij een omzet heeft behaald van ruim € 57 miljoen. Aan de kredieten waren doorgaans hoge kosten verbonden. Wettelijk is uitsluitend een kredietvergoeding toegestaan van – thans – 14% op jaarbasis (wettelijke rente plus 12%). Naast deze maximale kredietvergoeding bracht Novum Bank aan circa 80% van haar klanten echter nog kosten in rekening van 25% van het geleende bedrag voor de service om het bedrag direct op de dag van aanvraag uitbetaald te krijgen ('super bundel Snel'). Zo betaalde bijvoorbeeld een klant die een lening afslot van € 200 voor een periode van 30 dagen en koos voor de super bundel Snel, bovenop de gewone kredietvergoeding van omgerekend € 2,15 een bedrag van € 50 voor een snelle overboeking.⁶⁸ Nog eens ongeveer 14% van haar klanten betaalde 20% extra kosten om het bedrag binnen vier dagen te ontvangen ('comfort bundel Gemak'). Er werden kortom vrijwel altijd fors hogere kosten in rekening gebracht dan wettelijk toegestaan. Naar mag worden aangenomen waren het vooral financieel kwetsbare consumenten die de flitskredieten afsloten, met alle risico op het ontstaan of verergeren van een schuldenpiraal. De AFM acht de overtreding al met al bovengemiddeld ernstig en ziet hierin aanleiding om het basisbedrag te verhogen met 25%. Het bedrag komt hiermee op € 2.500.000.

Mate van verwijtbaarheid

De AFM stelt voorop dat een kredietaanbieder zelf verantwoordelijk is om voor haar activiteiten de nodige vergunning te verkrijgen of, zoals in het geval van Novum Bank, de vestiging van een bijkantoor te notificeren. Dat Novum Bank dit niet heeft gedaan, acht de AFM zonder meer verwijtbaar. Gelet op de aard en omvang van activiteiten van het kantoor van Novum Bank in Berkel en Rodenrijs, zoals gedetailleerd in dit besluit uiteengezet,

---

⁶⁴ Artikel 2, derde lid, Bbbfs.

⁶⁵ Artikel 4, eerste lid, Bbbfs.

⁶⁶ Artikel 1b, eerste lid, juncto artikel 4, tweede lid, Bbbfs.

⁶⁷ Zie bijvoorbeeld Rb Rotterdam 20 februari 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:1308 en CBB 7 maart 2016 (ECLI:NL:CBB:2016:54).

⁶⁸ Dit rentebedrag blijkt uit de Algemene Voorwaarden Novum Bank Limited van 3 april 2016, p. 6.

Datum	18 oktober 2018
Ons kenmerk	[...]
Pagina	32 van 37

kon Novum Bank er redelijkerwijs niet op vertrouwen dat hier geen sprake zou zijn van een bijkantoor in de zin van de wet. Ook bezien vanuit de Unierechtelijke regelgeving ligt de verantwoordelijkheid om de juiste procedures te doorlopen bij de onderneming die in een andere lidstaat kredieten wil aanbieden – en kan deze niet worden afgewenteld op de betrokken toezichthouder.⁶⁹ Aan de omstandigheid dat de MFSA aan Novum Bank een dienstenpaspoort heeft verleend en haar niet expliciet heeft gewezen op de noodzaak om te notificeren voor de vestiging van een bijkantoor, mocht Novum Bank zoals gezegd niet de verwachting ontleen dat de door haar wél doorlopen procedure de juiste was.

Gelet op de voorgeschiedenis, acht de AFM de overtreding door Novum Bank in bovengemiddelde mate verwijtbaar. De AFM ziet het door Novum Bank gekozen verdienmodel als een doorstart van de activiteiten van de flitskredietaanbieder Your Finance, waaraan begin 2012 een einde kwam door ingrijpen van de AFM – en waarvoor aan Your Finance uiteindelijk een boete van € 397.500 is opgelegd. Novum Bank heeft later in 2012 Your Finance overgenomen en heeft haar activiteiten feitelijk voortgezet, vanuit hetzelfde kantoor in Berkel en Rodenrijs, zij het in een gewijzigde constructie. Evenals eerder Your Finance, heeft Novum Bank hiermee echter het verbod van artikel 2:60, eerste lid, Wft overtreden. De AFM vindt bevestiging in haar oordeel dat het om een doorstart ging in het gegeven dat de voormalige bestuurders van Your Finance, te weten [A], [G] en [J], in verschillende hoedanigheden terecht kwamen op sleutelposities binnen Novum Bank en/of de groep waarvan Novum Bank deel uitmaakte.⁷⁰

Dit alles betekent dat binnen Novum Bank heel goed bekend moet zijn geweest dat met de gekozen, aangepaste constructie mogelijk ook de wet werd overtreden, maar dat kennelijk op de koop toe werd genomen. Al met al ziet de AFM aanleiding om het basisbedrag te verhogen met 25% op grond van de mate van verwijtbaarheid. Het bedrag komt hiermee op € 3.000.000.

Omvang Novum Bank

Ten behoeve van de bepaling van haar omvang en draagkracht heeft Novum Bank jaarcijfers overgelegd waaruit naar voren komt dat haar eigen vermogen over 2017 afgerond € 15,7 miljoen bedroeg. Gelet op dit vermogen wordt Novum Bank ingedeeld in de zogeheten 60%-categorie van het AFM-boetetoemingsbeleid⁷¹, zodat het bedrag van € 3.000.000 wordt verlaagd tot € 1.800.000.

Overige omstandigheden

Novum Bank heeft aangevoerd dat zij zich gedurende het onderzoek coöperatief heeft opgesteld en dat zij haar bedrijfsvoering in Nederland direct ingrijpend heeft aangepast toen bleek dat de AFM zich op het standpunt stelde dat zij een illegaal bijkantoor had gevestigd. De AFM merkt in het algemeen op dat van een onderneming mag worden verwacht dat zij de nodige medewerking verleent aan het onderzoek en dat zij daartoe op grond van artikel 5:20 Awb ook verplicht is. De door Novum Bank verleende medewerking was niet van dien aard dat aanleiding zou bestaan voor verlaging van het boetebedrag. Met het aanpassen van de dienstverlening in Nederland heeft

---

⁶⁹ Zie paragraaf 4.3.

⁷⁰ Deze rol van [J] blijkt uit de notulen van 16 december 2015 van de 28th Board of Directors Meeting van Novum Bank.

⁷¹ <https://www.afm.nl/nl-nl/over-afm/werkzaamheden/maatregelen/boetehoogte> (categorie: financiële dienstverleners).

Datum	18 oktober 2018
Ons kenmerk	[...]
Pagina	33 van 37

Novum Bank feitelijk niets meer of anders gedaan dan het beëindigen van de overtreding. De AFM ziet ook hierin geen aanleiding om het boetebedrag verder te verlagen.

Zoals in paragraaf 4.3 uiteengezet, ziet de AFM in het gegeven dat de MFSA aan Novum Bank een voornemen heeft verzonden tot het opleggen van een bestuurlijke boete van € 80.500 wegens overtreding van de notificatieplicht, geen aanleiding om af te zien van boeteoplegging. Wel wil de AFM in het kader van de evenredigheid bij het vaststellen van de hoogte van de boete rekening houden met deze mogelijke boete van de MFSA voor een overtreding die samenhangt met de onderhavige. Mocht de boete door de MFSA daadwerkelijk worden opgelegd, dan lijkt geen sprake te zijn van meerdaadse samenloop, maar staan beide zaken niettemin tot op zekere hoogte met elkaar in verband. De AFM ziet al met al in de omstandigheid dat Novum Bank nog een boete van maximaal € 80.500 boven het hoofd hangt, aanleiding om de boete in deze zaak te verlagen met € 50.000. De boete komt hiermee uit op een bedrag van € 1.750.000.

De huidige CEO van Novum Bank, [K], heeft tijdens de zienswijze aangegeven dat Novum Bank inmiddels een nieuwe koers heeft ingezet en ingrijpend is veranderd. Daarbij hoort dat Novum Bank een meer ingetogen benadering kiest ten aanzien van haar activiteiten, klanten en business partners, en belang hecht aan het voeren van een open, eerlijk en transparant bedrijf. De AFM wil niet onbenoemd laten dat zij deze ontwikkeling verwelkomt. Voor een eventuele verlaging van de op te leggen boete acht de AFM deze mededelingen echter te weinig specifiek en verifieerbaar.

Gelet op het bovenstaande stelt de AFM de boete vast op een bedrag van € 1.750.000. Novum Bank moet het bedrag binnen zes weken overmaken op bankrekening [...] ten name van AFM te Amsterdam, onder vermelding van factuurnummer [...]. Novum Bank ontvangt geen afzonderlijke factuur voor dit bedrag.

De boete moet worden betaald binnen zes weken na de datum van dit besluit.⁷² Als Novum Bank bezwaar maakt tegen dit besluit wordt de verplichting om de boete te betalen geschorst totdat op het bezwaar is beslist. Die verplichting wordt ook geschorst als Novum Bank na de bezwaarprocedure in beroep gaat, totdat op het beroep is beslist.⁷³ Over de periode dat de verplichting om de boete te betalen is geschorst, is Novum Bank wel wettelijke rente verschuldigd.⁷⁴

5.3 Openbaarmaking van de boete

Omdat de AFM aan Novum Bank een boete oplegt voor de overtreding van artikel 2:60, eerste lid, Wft, moet de AFM het boetebesluit zo spoedig mogelijk openbaar maken, maar niet eerder dan vijf werkdagen nadat dit aan Novum Bank is toegestuurd.⁷⁵ Ook moet de AFM, indien van toepassing, zo spoedig mogelijk de indiening van een bezwaar door Novum Bank tegen de bestuurlijke boete openbaar maken.⁷⁶

---

⁷² Dit volgt uit artikel 4:87, eerste lid, en de artikelen 3:40 en 3:41 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

⁷³ Artikel 1:85, eerste lid, Wft.

⁷⁴ Artikel 1:85, tweede lid, Wft.

⁷⁵ Artikel 1:97, derde lid jo. artikel 1:99, eerste lid, Wft.

⁷⁶ Artikel 1:97, vijfde lid, Wft.

5.3.1 Uitzonderingsmogelijkheden

De wetgever heeft het openbaarmaken van bestuurlijke boetes verplicht om deelnemers op de financiële markten te informeren en te waarschuwen. Dit is in het belang van de ordelijke en transparante financiële marktprocessen, zuivere verhoudingen tussen marktpartijen en de zorgvuldige behandeling van cliënten.⁷⁷ Met de publicatieverplichtingen als opgenomen in art. 1:97, derde en vijfde lid, Wft wordt zo spoedig mogelijk inzicht verschaft in de actuele stand van de boeteprocedure. Onder bepaalde omstandigheden dient de openbaarmaking op grond van artikel 1:98, eerste lid, Wft uitgesteld te worden of anoniem plaats te vinden. Dit is het geval voor zover:

- de openbaar te maken gegevens herleidbaar zijn tot een natuurlijk persoon en bekendmaking van zijn persoonsgegevens onevenredig zou zijn;
- betrokken partijen in onevenredige mate schade zou worden berokkend;
- een lopend strafrechtelijk onderzoek of een lopend onderzoek door de toezichthouder naar mogelijke overtredingen zou worden ondermijnd; of
- de stabiliteit van het financiële stelsel in gevaar zou worden gebracht.

Als ook een uitgestelde of anonieme publicatie de stabiliteit van het financiële stelsel in gevaar zou brengen, blijft op grond van artikel 1:98, tweede lid, Wft de openbaarmaking achterwege.

De AFM ziet geen reden om de openbaarmaking uit te stellen of in anonieme vorm plaats te laten vinden. Er is geen sprake van één van de bovengenoemde omstandigheden die aan directe en volledige openbaarmaking in de weg staat. Van directe en volledige openbaarmaking kan daarom niet worden afgezien. Dit wordt als volgt toegelicht.

De beoogde publicatie is getoetst aan de feiten en omstandigheden die bij de AFM bekend zijn, waaronder de feiten en omstandigheden die door Novum Bank in haar zienswijze zijn kenbaar gemaakt. Op basis van deze feiten en omstandigheden kan de AFM niet vaststellen dat Novum Bank of eventuele andere betrokken partijen door directe en niet-anonieme openbaarmaking in onevenredige mate schade zou worden berokkend. Publicatie dient het maatschappelijk belang om de markt te informeren of te waarschuwen. Anders dan Novum Bank in haar zienswijze naar voren heeft gebracht, is met de omstandigheid dat Novum Bank haar activiteiten in Nederland heeft beëindigd niet het doel van openbaarmaking komen te vervallen. Het blijft onverminderd van belang om de markt te informeren over de overtreder en de overtreding, mede in verband met de mogelijkheid van een civiele claim. Er kan ook overigens niet worden vastgesteld dat in dit geval sprake is van een individuele, bijzondere situatie, waarbij de door Novum Bank of eventuele andere betrokken partijen als gevolg van de publicatie te verwachten schade zodanig uitzonderlijk is, dat het belang van de bescherming van de markt daarvoor moet wijken.⁷⁸ Daarbij komt dat eventuele schade door de openbaarmaking veeleer valt toe te schrijven aan de overtreding van de norm door Novum Bank, dan aan de genoemde openbaarmaking.

⁷⁷ Zie *Kamerstukken II* 2005/06, 29 708, nr. 19, p. 301-303 en 420-421, nr. 20, p. 30 en nr. 39, p. 8-10.

⁷⁸ Zie bijvoorbeeld Rb Rotterdam 24 juli 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:6173; Rb Rotterdam 3 december 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:8759 en Rb Rotterdam 24 december 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:9420.

Datum	18 oktober 2018
Ons kenmerk	[...]
Pagina	35 van 37

Evenmin heeft de AFM kunnen vaststellen dat bij directe en niet-anonieme openbaarmaking een lopend strafrechtelijk onderzoek of een lopend onderzoek door de toezichthouder naar mogelijke overtredingen zou worden ondermijnd, of de stabiliteit van het financiële stelsel in gevaar zou worden gebracht.

De AFM ziet geen aanleiding om Novum Bank in de gelegenheid te stellen om in een nadere zienswijze te reageren op een nadere uitwerking van het voornemen tot openbaarmaking van het boetebesluit. Uit de Wft noch uit de Awb volgt dat de AFM reeds bij het voornemen tot boeteoplegging gehouden is de wijze van openbaarmaking van het boetebesluit concreet te vermelden, in die zin dat zij daarbij inzicht geeft in de voorgenomen tekst van het te publiceren (geschoonde) boetebesluit, van het persbericht en van het bericht op Twitter. Het verdedigingsbelang van Novum Bank wordt voldoende beschermd door de mogelijkheid om een voorlopige voorziening te verzoeken, waarna niet tot openbaarmaking wordt overgegaan totdat de Voorzieningenrechter uitspraak heeft gedaan of het verzoek is ingetrokken.⁷⁹

De AFM publiceert de boete door de volledige tekst van het boetebesluit (met uitzondering van vertrouwelijke informatie) op haar website te plaatsen, onder begeleiding van onderstaand persbericht. Van het persbericht kan een Engelse vertaling worden opgenomen. Ook wordt een bericht over de boete opgenomen in de periodieke AFM-nieuwsbrieven (consumenten/professionals), wordt een bericht op Twitter geplaatst⁸⁰ en wordt gebruik gemaakt van een RSS-feed⁸¹ en een news-alert⁸². Bij het persbericht zal een hyperlink worden opgenomen naar een eventuele uitspraak van de voorzieningenrechter van de rechtbank op rechtspraak.nl.

De volgende basistekst wordt in het te publiceren persbericht opgenomen:

AFM beboet Novum Bank voor aanbieden flitskrediet zonder vergunning

Novum Bank Limited, gevestigd in Malta heeft op 18 oktober 2018 een bestuurlijke boete van € 1,75 miljoen opgelegd gekregen van de Autoriteit Financiële Markten (AFM). De boete is opgelegd omdat Novum Bank van september 2013 tot juni 2016 aan Nederlandse consumenten kortlopende leningen (flitskredieten) heeft aangeboden zonder de daarvoor vereiste vergunning van de AFM.

Overtreding bovengemiddeld ernstig en verwijtbaar

De hoogte van de boete is € 1,75 miljoen. Hierbij houdt de AFM er rekening mee dat Novum Bank ruim 140.000 kredietovereenkomsten heeft afgesloten tegen doorgaans zeer hoge kosten, terwijl mag worden aangenomen dat Novum Bank bewust het risico nam om hiermee in Nederland de wet te overtreden. De AFM vindt de overtreding daarom bovengemiddeld ernstig en verwijtbaar.

---

⁷⁹ Rb Rotterdam 20 februari 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:1308, r.o. 81.

⁸⁰ Het bericht op Twitter zal bestaan uit de kop van het persbericht en een link naar het persbericht op de website van de AFM.

⁸¹ Een RSS-feed is een automatische melding van aanpassingen op de website.

⁸² Persbureaus en andere personen die zich hebben geabonneerd, ontvangen persberichten van de AFM via 'news-alerts'.

Datum 18 oktober 2018
Ons kenmerk [...]
Pagina 36 van 37

Toelichting op de overtreding

Via de website www.cashper.nl heeft Novum Bank aan Nederlandse consumenten kortlopende kredieten aangeboden: leningen tot € 1.000 met een looptijd tot 30 dagen. Vrijwel alle klanten betaalden fors meer voor de kredieten dan wettelijk is toegestaan. Bovenop de huidige maximale kredietvergoeding van 14% op jaarbasis, betaalden de meeste klanten nog eens 25% van het geleende bedrag voor de service om het geld dezelfde dag te ontvangen. Zo betaalde bijvoorbeeld een klant die een lening afslot van € 200 voor een periode van 30 dagen, in totaal € 52,15 aan kosten (€ 2,15 aan rente en € 50 voor een snelle overboeking).

Novum Bank beschikt over een bankvergunning in Malta. De kredieten voor de Nederlandse markt bood zij voornamelijk aan vanuit een zogeheten bijkantoor in Berkel en Rodenrijs. Dit zou toegestaan zijn geweest, als het bijkantoor was aangemeld bij de Maltese toezichthouder, de Malta Financial Services Authority. Novum Bank heeft dit echter nagelaten en heeft zich daarmee onttrokken aan het toezicht van de AFM.

Toezicht op aanbieders van flitskrediet

Een flitskrediet is een lening met een korte looptijd en relatief lage leensom. Aanbieders van flitskrediet in Nederland vallen onder het toezicht van de AFM en moeten beschikken over een vergunning. Zij moeten zich daarbij houden aan de relevante wet- en regelgeving. Zo moeten aanbieders toetsen of een lening verantwoord kan worden verstrekt. Ook moeten zij zich houden aan de maximale kredietvergoeding van 14% per jaar.

Stand van zaken

Het besluit van de AFM kan door belanghebbende(n) ter toetsing aan de rechter worden voorgelegd.

Let op: De AFM kan, al naargelang de omstandigheden op het moment van publicatie, bovengenoemde publicatietekst wijzigen of aanvullen.

Bij het persbericht op de website wordt onderstaande tabel geplaatst, met de datum van het boetebesluit. Als u bezwaar maakt tegen het boetebesluit, zal de AFM dat bekend maken door in de tabel ook de datum op te nemen waarop het bezwaarschrift is ontvangen.

Stand van zaken						
Boete is opgelegd	Bezwaar		Beroep		Hoger Beroep	
	Ingesteld	Beslissing genomen	Ingesteld	Uitspraak gedaan	Ingesteld	Uitspraak gedaan
[datum]	[datum]					

De bijlage bij dit besluit bevat de volledige tekst van het besluit dat op de website van de AFM openbaar zal worden gemaakt, geschoond van vertrouwelijke informatie. Mocht u van mening zijn dat er desondanks

Datum	18 oktober 2018
Ons kenmerk	[...]
Pagina	37 van 37

vertrouwelijke tekst in staat die geschoond zou moeten worden, dan verneemt de AFM dat graag zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen 3 werkdagen na bekendmaking van dit besluit.

Publicatie vindt niet eerder plaats dan nadat vijf werkdagen zijn verstreken na de dag waarop het besluit tot boeteoplegging aan Novum Bank bekend is gemaakt.⁸³ De publicatie wordt opgeschort als Novum Bank verzoekt om een voorlopige voorziening als bedoeld in artikel 8:81 Awb. Publicatie wordt dan in elk geval opgeschort, totdat de voorzieningenrechter uitspraak heeft gedaan of het verzoek is ingetrokken.

Als Novum Bank om een voorlopige voorziening vraagt, verzoekt de AFM dit per e-mail ([...]) aan haar door te geven. Als u hiertoe niet overgaat zal de AFM de boete openbaar maken op de wijze als hiervoor toegelicht.

5.2.2 Nadere publicatiemomenten

De AFM is op grond van artikel 1:97, vijfde lid, Wft verplicht om zo spoedig mogelijk inzicht te geven in de actuele stand van de procedure. De AFM dient de uitkomst van een bezwaarprocedure bekend te maken, alsmede dat (hoger) beroep is ingesteld en de uitkomst daarvan, tenzij het besluit op grond van artikel 1:98 Wft niet openbaar is gemaakt. Deze brief ziet niet op genoemde latere publicaties op grond van artikel 1:97, vijfde lid, Wft. In een later stadium zult u over nadere publicaties worden geïnformeerd.

6. Hoe kunt u bezwaar maken?

Iedere belanghebbende kan tegen deze beschikking bezwaar maken door binnen zes weken na bekendmaking daarvan een bezwaarschrift in te dienen bij de AFM, t.a.v. Juridische Zaken, Postbus 11723, 1001 GS, Amsterdam. Een bezwaarschrift kan ook per fax (faxnummer 020-797 3835) of per e-mail (e-mailadres bezwarenbox@afm.nl) worden ingediend. Aan deze elektronische verzending stelt de AFM nadere eisen die op haar website worden toegelicht (www.afm.nl/bezwaar). Een van die eisen is dat een bezwaarschrift niet aan andere AFM faxnummers of AFM e-mailadressen dan de hier genoemde kan worden gestuurd. De AFM neemt het bezwaarschrift alleen inhoudelijk in behandeling als aan deze eisen is voldaan.

Hoogachtend,
Autoriteit Financiële Markten

[was getekend]
Assistent boetefunctionaris

[was getekend]
Plaatsvervangend boetefunctionaris

---

⁸³ Dit laat onverlet de mogelijkheid van de AFM om onverwijld over te gaan tot openbaarmaking, als de bescherming van de belangen die de Wft beoogt te beschermen geen uitstel toelaat (zie artikel 1:100a, eerste lid, Wft).